

672

34

inv. čís. 5060

F.M. Dostojevskij

I D I O T

Jevištní montáž: Z. Kaloc̃

Překlad: J. Mulák

STÁTNÍ DIVADLO V BRNĚ

Státní divadlo v Brně
1971

O s o b y .

Kníže Lev Nikolajevič Myškin	Hradilák
Parfen Semjonyč Rogožin, kupec	Honsa
Nastasja Filippovna Baraškova	Valešová
Afanasij Ivanovič Tockij	Šimara
Ivan Fjodorovič Jpančin, generál	R. Mecnarowski
Lizaveta Prokofjevna, jeho žena	J. Hlináková
Alexandra x Hynčicová	
Adelaida x jejich dcery . . . Chlupová	
Aglaja x Kružíková	
Gavrila Ardalionovič Ivolgin	Roštinský
Ardalion Alexandrovič Ivolgin, jeho otec . . .	Malyj Trístka
Nina Alexandrovna, jeho matka	(ex.)
Varvara Ardalionovna, jeho sestra	Nováková
Kolja , jeho bratr	Mikuláček
Ferdyščenko	Jurina
Ivan Petrovič Pticyň, Varjin manžel	Varek
Ippolit, student	Houdek
Lebeděv- úředník	Kalina Navrátil
Lebeděv, úředník	
Darja Alexejevna, operní zpěvačka	Mecnarovská
Zamklá mladá dáma , hající malýtanu . . .	ex
<u>Vznešená společnost</u>	
Kněžna Bělokonská	Z. Kolovratová
Staříčský hodnostář	ex
Hodnostářova žena	ex

Baron, aktivní generál, nadřízený Lvana Fjodoroviče Zencák

Plukovník, zamíklý muž Vorwanly

Literát německého původu Kalina

Pestrá a neslušná společnost:

Keller, ~~.....~~ důstojník ve vyhlázkové Kalina

Pán s pěsmi, později podomek Kriehl

- 1. Hejsek ~~.....~~ ~~.....~~ Kučera
- 2. Hejsek ~~.....~~ ~~.....~~ Leichman

tm alý tlustý muziček

Glouk v polovojském pláti Vorwanly

~~.....~~ muzikanti

Harmoni ~~.....~~ Hejsek

Služebnictvo:

Kata } komorné N. Filipovny -
Pása }
Bavřova }
Konecna }

Fjodor ~~.....~~ Kučera

Mavra ~~.....~~ Leichman

R o g o z i n ů v d ů m , z v e n ě l i u v n ě t ě n e h o s t ě n ě m , p o n ů r y ,

Jakoby všechno ustrnulo v číněvem tichu. Napadne málo oken. Četná zakoutí a komůrky, četné schůdky sčupající a sestupující, řada dveří dobře zamčených. Rogozinův pokoj je veliký, vysoký a šerý. Alkovnu zakrývá těžký záves. U něj improvizované lůžko z polštářů pohovek. Přitmi.

Rogozin

/Leží natažen na lůžku, občas což vykřikne

a začne se chechtat/

Myškin

/sedi vedle Rogozina, vždy spěšně přejíždí chvě-
jící se rukou po jeho vlasech a tvářích, jako by
ho laskal a uklidňoval, v druhé ruce svírá zahrad-
nícky nůž/

/Odněkud zezdole zvoněk. Zvoněk důrazněji. Křoky.

Bouchání na dveře pokoje, dveře povolí. Do pokoje

padne přisvit. Lidé na prahu se zastaví, potom

plíživě vstupují. Tápou, otvírají různé dveře,
shrnoují závesy. Do místnosti proniká prudké sluneč-

ní světlo.

Rogozin

/ vykřikne / Tam ! / Smích /

/Všichni pohlédnou k těžkému závesu, nikdo se
nepohne./

Darja

/ konečně přistoupí k závesu a bážlivě se ho dotkne;

potom spatří pod závesem cip svatebních šatů ;

uchopí jej a táhne ; jaksi nechápavě se dívá po

ostatních ; ti však mlčí a pozorují její počínání ;

šmátrá pod závesem a nahnátne další části svateb-

ních šatů ; přemůže ji vzrůšení, začíná se chvět /

stály pod křížem a všichni, kdo ho uctívali,

učedníci, jestliže jí viděly ženy, které

jestliže takovou mrtvolu viděli všichni jeho

obraz /

/ opovrživě se zasklebl, ukáze na Holbeinův

k ní přidají /

/ polohlasem odříkáva modlitbu, někteří se

/poodhrne plachtu, zase jí zahrne /

/hystericky / Nastasjo .

/se shlukují kolem lůžka, murrají smrti/

/zadne hrát na housle/

/tupě zírá /

/sklebl se /

/nešťasně drmolí a žehná se /

Nastasjo !

zmučené krajky;

květiny, stupy, rozházené brilianty; v nohou

podlaze jsou poházeny kousky svlečeného oděvu,

lůžku kolem, na židli, těsně u postele a na

lí nehýbným spánkem, zakryt prostěradlem. Na

posteli. Chvilu mrtvého ticha. Adosi spí na poste-

/Závěs na jednou povolí a ockryje Rogožinovu

/se zasměje /

sem, ježich snaha přechází v zúřivost /

/vrhnou se Lebeděvovi na pomoc, zápasí se závě-

nout ; nedáří se mu to ; vyplášené se ohlíží/

/plíživě kroky, přiběhne k závěsu a chce jej strh-

Ippolit

Nina A.

Ippolit

Darja

Všichni

Kolja

Keller

Ferdysčenko

Lebeděv

Darja

Rožin

Ferdysčenko

Keller

Lebeděv

Jak mohli při pohledu na ni uvěřit, že tento
 mučedník vstane z mrtvých? Ještěže je smrt tak
 hrozná a přírodní zákony tak mocné, jak tedy mo-
 hou být překonány? Příroda je obrovská, nepros-
 ná nemá běhla nebo obrovský stroj nejnovejší
 konstrukce, která uchvacuje a bezcitně drtí a po-
 hlcuje lidskou bytost... / nalezne odlietek
 tváře Nastasji Filippovny, přistoupí ke knižeti,
 podrží mu masku před očima, suše šepotá / Tolik
 jste se báli její tváře?
 Slyšíte mě? Poznáváte mě? / bere z ruky knižete
 nůž / Nikdy jste neměl opouštět vesnici, kniže,
 nikdy jste sem neměl jezdit. Proč jste jen ne-
 zůstal u svých dětí?
 Ano... tam... tam... kdy odjíždí vlak?
 ... tam bylo mnoho dětí, celou dobu jsem byl jenom
 s dětmi, ... celé hejno školáku. Ne snad, že bych
 je byl učil, o ne... spíš jsem s nimi jen tak byl...
 Dítěti se může říct všechno, docela všechno...
 / vmlouvavě / Řekněte nám všechno, všechno...
 / zvědavě obklopi knižete /
 / aniž se dal vytrhnout z myšlenek / s dospělými,
 s velkými lidmi neumím vycházet. Děti jsou
 ptáčata. Není na světě nic lepšího, než ptáče...
 / slabě se usměje /

Lebedev
 Všichni
 Myškin

Myškin

Ippolit

Hlasý	Idiot.
Darja	/pláče. Drží v rukou svatební šaty, neví, co
Ippolit	s nimi/ Taková krasavice... ještě předevčírem tolik švedlen a kadeřníku...
Darja	/nejednou kohosi horečně hledá. Upoutá jej mladá žena, stojíci kdesi stranou, přiloží jí k tváři masku N. F. a ukáže knížeti, ten se však dál dívá nechápevě./
Káťa Pása	/na pokyn Ippolitu počne strojit ženu do Nasta- s jiných svatebních šatů/
Ippolit	/ k ostatním/ Snad si vzpomene a promluví... /nejprve neuvěřivě, pak s vervou pomáhá Darje/

Ippolit /jemně zvedá knížete a stavi ho mezi Kellera

a Ferdysšenka/ Svědkové ?

/ srazi podpateky / Osobně. / pak ke knížeti,

kteřý má nepřítomny, ale radostny výraz/ poznal
jsem, kníže, že smýšlíte alespon dvanačtkrát

ušlechtilileji než ostatni ; neboť nejdete ani za

okázalosti, ani za bohatstvim, ba ani za pocta-

mi nhybrz pouze - za pravdou ; Ale všelijaká

pakáž soudi jinak. Ve městě, po vilach, na kolo-

nadě , u kulečnicku, všude je plno křiku a zvas-

tu. Slyšel jsem, že vam hodlaji pod okny uspo-

řadat "zastavenáčko " ; /natahuje si rukavi-

čky a nasazuje kloubouk, zatimco Ferdysšenko

upravuje spatickému knížeti oděv / kdypyste,

kníže, potreboval pistoli poctiveho muže, jsem

ochoten vyměnit půl tuctu šlechetnych vystre-

lů drive, než ráno povstanete ze svatebního

lože.

Na kolikátou byly určeny oddávky ?

Na osmou večerní. /podívá se na hodinky /

Už od šestí se začali kolem moji villy srocovet

zvědavci.

/Všichni, krome právě jednajících postay, si be-

rou masky zvědavců, doplňky kostýmů a srocují

se poblíž ženy, oblečené ted jako N.F. /

Keller

Ippolit

Keller

Darja

V půl osmé jsme odvezli knížete do kostela.
 Keller
 Darja
 Potom jsme se vrátili pro nevěstu.
 /vzrušeně/ Neposed se podívala do zrcadla
 a řekla : jsem ueda jako mrtvola.
 Nastasja /klani se před ikonou a předstoupí před zástup/
 Krasavice !
 1. hlas
 Není první ani poslední !
 2. hlas
 Kněžna !
 3. hlas
 Svatba všecko přikryje !
 4. hlas
 Za takovou bych i život dal !
 5. hlas
 Za jednu noc život !
 6. hlas
 Keller
 Ferdysčenko
 /přistoupí k N. Filippovně, Keller jí nabídne
 ráme/
 /teprve v posledních fázích hry se probral,
 povstane, vmísí se mezi ostatní /
 /nejednou vykřikne, všichni se rozestoupí,
 vrhne se k Rogožinovi / Zachran mě ! Odvez
 mě ! Kam chceš, hned !
 /zvedne Nastasju do náruče, jako šileny s ní
 běží, pak se zastaví. Zasměje se, zakryje si
 rukama tvář a opře se čelem o zed /
 A vy, kníže ? Co vy ?
 /vystoupí z hloučku lidí, kteří odkládají
 masky a zvědavě očekávají odpověď, pak sotva
 slyšitelně/ Obával jsem se...ale přece jen
 jsem nepředvídal toto ...

Ippolit Ach, milý kníže, hned od první chvíle to u vás

zачало ітї...Muselo to tak skončit. Soudim, že

podkladem všeho, co se stalo, byla především vaše

vrozene nezkušenost, dale neobvyčejná prostomyslnost,

a posleze obrovská zaplava intelektuálních fikcí,

ktère ve své nesmírné počitvosti dosud pokládáte

za pravé, bezprostřední názory.

Myskin /jakoby se mu poněkud vyjasnilo v hlavě/ Ano, ano,

mate pravdu ;

/silně už zaujat svou řečí/ Chcete-li, rozoberu

vás do poslední nitky, ukáži vám vás samotného

jak v zrcadle...

Ano, ano...

Ve Švýcarsku jste toužil po vlasti, spechal jste

do Ruska, jako do země neznámé, ale zaslíbené.

Přijel jste v prvním zápalu touhy po jednaní

a tu se hned prvního dne dovidáte srdcervouci

příběh o uražené ženě. Vy, rytíř, panče !

Svata pravda! měl jsem tu čest jet s vámi v jed-

nom vagonu třetí třídy. Ráče si vzpomenu, bylo

sychnavo, mlhavo...Seděl jste u okna a proti vám

Parten Rogozin.

/upravuji dějistiě tak, aby vsugerovali knížeti

vzpomínku na jeho příjezd/

/zabalil Rogozina do kožichu a usedl ho na lavi-

ci proti knížeti /

Lebedev

Vsiehni

Lebedev

Ippolit

Myskin

Ippolit

Myskin

Ippolit

Všichni
/vzáli si potřebné rekvizity, masky, cestujících,
doplňky kostýmů, naznačí pohyb vlaku, rytmus
kol; chvíli poslouchají, chvíli doprovázejí se-
na zvukem vlaku /

III. N á v r a t .

Ve vagonu třetí třídy jsou jen Myskin, Rogozin a Lebedev.

Zebe to ?

Rogozin

Myskin

Velmi. Ani jsem nemyslel, že je u nás tak chlad-

no.

Z ciziny ?

Rogozin

Myskin

Ze Švýcar.

Rogozin

Myskin

Ani nevím. Uvězili mě tam, protože jsem stonal.

Netřívá choroba, jakýsi druh padoucnice.

A co, vyléčili ?

Rogozin

Myskin

Ne, nevyléčili.

/uchechtne se / To jste jim darmo cpal peníze!

Rogozin

Lebedev

co se dá ...

Myskin

Ó, to se v mém případě mylíte! Můj lékař mě

léčil dva roky na vlastní útraty ze svých po-

sledních peněz mi dal ještě na cestu.

Rogozin

Myskin

To za vás neměl kdo platit, či co ?

Fan Pavliščov, který na mne platil, před dvěma

lety zemřel, psal jsem své vzdalene příbuzné

věd. a tak jedu.

Rogozin

Myskin

A kam ?

Myslíte, kde budu bydlet ? Vlastně ještě ani

nevím...

Rogozin: Jeste, jste se nerozhodl? A tenhle ten uzlik.

Lebedev: To je cely vas majetek?

Rogozin: Chudoba cti netr ti i precet neni vas uzlik, tak-
 oupne bezvznamny, mate-li k nemu nadevku tak-
 vou pribuznou, jako je generalova, depandinova.
 pakize je jistotne vase pribuzna a nepopseti
 jste si to, coz se tuze casto stava lidem.. no,
 rekne me... s nadbytkem fantazie.

Myskin: O, opet jste uhodl, ona totiž skore ani neni ma-
 pribuzna.

Lebedev: Hm, generala depandina bych tedy znal, ba i ne-
 bozika pana Pavlisceva, pakize to ovsem byl
 Nikolaj Andrejevic Pavliscev.

Myskin: Trava tak se jmenoval.

Lebedev: Smel bych prosim vedet, s kym mam tu cest?

Myskin: Knize Lev Nikolajevic Myskin.

Lebedev: Knize Myskin? Neznam.

Myskin: Samozrejme, rod Myskinu totiž uz vubec neexistuje.
 Je jsem, myslim, posledni potomek.

Rogozin: Znete Rogozinovy?

Myskin: Ne, neznam. Vy jste Rogozin?

Rogozin: Ano, jsem Parfen Rogozin.

Lebedev: Parfen? Snad ne z te rodiny...

Rogozin: Ano, z te, z te!

Lebedev: Jak... opravdu? Potomek Semjona Parfenyče Rogo-
 zina, jenž se pred mesicem odebral na vecnost

a zanechal po sobě dva a půl miliónu ?
 Rogozin Jak vis, že dva a půl miliónu ? Hledme ho, jak do-
 lézají, jako vrtichvosti. Pravda je taková, že mi
 otec zemřel a já jedu domů ze Pskova s holým zad-
 kem.
 Lebeděv A teď vám spáche do klína miliónek...
 Rogozin Co je ti po tom ! Ty z něho nevidíš ani kopějku,
 kdyby ses na hlavu postavil.
 Lebeděv Taký že se postavím !
 Rogozin Vída ho ! Nic ti nedám, nic, i kdybys kolem mě
 tancoval třeba celý tejděn.
 Lebeděv Medavej ! Jen tak na mě ! Medavej ! Ale tancovat
 budu. Ženu, dětičky opustím a budu ti krepčit.
 Dopřej mi tu radost !
 Rogozin Tfu ! Před pěti tejdny jsem tak jako tady vy,
 s pouhým uzlíčkem utekl do Pskova k tetě; tam jsem
 ležel v horečce a jeho zatím klepla mrtvička.
 Dej mu Pánbůh nebe, ale předtím mě div k smrti
 neubil.
 Myskin Němim jste ho rozložil ?
 Rogozin To kvůli Nastasje Filipovně.
 Lebeděv Kvůli Nastasje Filipovně ?
 Rogozin Stejně jí neznáš.
 Lebeděv Znam !
 Rogozin Jdi ! Kolikpek je Nastasji Filipoven ? Vite, zrovna
 tohle jsem tušil, že se na me co nejdřív

Na věčnost, co ty viš ! Zamkl mě a celou hodinu mi dával ponaučení. Tohle je - záloha, povídal, večer ti ještě přijdu popřát dobrou noc. A co nost.

Rogozin

Poděkujte vašemu příteli za jeho milou pozornost. Když jsme vyšli, Zaljožev se mi chechtá, jak teď budeš účtovat s tatíčkem ? /otřese se / Ne pro deset tisíc, ale pro deset rublů byl nebožtík schopen poslat člověka na věč-

Lebeděv

mout na památku večerejšího setkání. Usmála se : povídal, tohle je od Parfena Rogozina, rače to přij- ževovi a s ním pak k Nastasje Filippovně. Zaljožev a za všechno jsem vybral pár náušnic. Letim k Zaljo- úpisý jsem prodal a rovnou do anglického obchodu je, povídal, nikde se nezastavuj, čekám tu na tebe. tik dal dva úpisý, každý na pět tisíc, jdi a proděj mně vzhálo, celou noc jsem nespál. Ráno mi nebož-

Rogozin

Když jsem ji, kniže, uviděl poprvé... všechno se ve Všecko ! Lebeděv vi všecko ! Čert, aby ho... všechno vi !

Lebeděv

Rogozin

a tudíž důvěrným přítelem generála Jemepčina ? vová, která se styká s Lockým, velkokapitalistou kalinovou holi, tudíž Nastasje Filippovna Barásko- Filippovna, kvůli níž vám otec račil dát ponaučení A přece ji znám ! Což to není právě ona Nastasja

Lebeděv

přílepi takovejhle nerád.

mýslis ?

Zažel si, šedivec.. k Nastasje Filippovně, prošil a plakal. Až mu nakonec krabíčku hodila pod nohy, tedy máš ty svoje náušnice, dědku, ted jsou mi desetkrát dražší, když vim, co pro ně musel Parfen podstoupit. Vydí mu, povída, dik a pozdravení. No a já mezitím s maminciným pozeháním a s dvaceti rubly sedl na vlak a užždál do Pskova. Propil jsem poslední kopječku, celou noc jsem se v horečce válel na ulici a nakonec mě ještě pokousali psi.

Budsi! Ale ted, ted Nastasja Filippovna něco uvidí !

Postouchej, jestli o ni ještě píšeš, tak te spráskam !

Den mě spráskel; Napraskas a tím vic připoutas..

Vida, už jsme tu !

Kníže, nevim, ale nějak jsem si tě oblíbil..

Příjd ke mně.. Kamašky ti sundame, oblecem do

kunho kožichu, dám ti usit frak, bílou vestičku,

kapsy ti nacpu penězi.. Příjdeš ?

Přídu velmi rád. Možná, že přídu již dnes.

Nemám ani kopejku.

Prachy budou, budou k večeru, příjd !

Budou, budou, do setmění budou !

A co žensky, líbí se ti žensky ? Ven s tím !

Rogozin

Lebedev

Rogozin

Lebedev

Rogozin

Myskin

Rogozin

Lebedev

Rogozin

Mysřkin
 Ne, ne! Já přece... snad to nevíte, ale já kvůli své
 nemoci, vlastně ženy vůbec neznám!
 Rogořin Tak, to jste hotověj boží prostáček, takový má
 pánbůh rád!
 Lebeděv Takový má pánbůh rád!
 Rogořin Příklad, pojedem k Nastasě Filipovně.
 Lebeděv K Nastasě Filipovně.

Ippolit P. / k Rogozinovi / Vam, Rogozine, utekla také

od oltáře ...

Vsichni / se směji /

Rogozin /vázně, klidně, bez známky zloby/ Utekla.

Ippolit P. Prý jste jí před svatbou zbil.

Rogozin Zbil.

Nastasja /ve svatebním přejde k Rogozinovi/

Rogozin Zasnoubila ses se mnou, včeraš se do slušný rodi-

ny, alevis co jsi ? dsí...

Nastasja Možná, že bych tě ted nechtěla ani zaokáje, na-

tož abych si tě vzala za muže.

Rogozin A já se ted otud nehnu, má už je všechno jedno.

Nastasja Dobrá, zavolám Kellera a řeknu mu, aby tě vyhodil.

Rogozin /skočí po Nastasje/ Keller, Ferdysčenko a jini jej

zadrží; Rogozin je už opet klidný / Zbil jsem jí

do matra.

/vykřikne/ Surovec, to on, to on jí...

Rogozin /klidně pokračuje / Rovných šestaticet hodin jsem

tedy nespěl, nešel, nepil a nevyšel z jejího

pokoje. /Klekně před Nastasjou/ Kávyoch má umřít,

nepůjdu, dokud mi neodpustíš, a když mě dáš vvest,

utopím se. Co bych byl ted bez tebe ?/Nastasja

odběhne ke skřině, jejíž středem je Keller /

Cely den vyváděla jako rozumu zbavená, plákala,

pak mě zas chtěla podřezat.

Nastasja /rychle vejde s celou Rogožinovou partou / Panové,
dnes si všichni vyjedem do divadla, on at si tu
zůstane, když chce, já kvůli němu doma sedět ne-
budu. Až budu pryč, přinesou vám čaj, jistě jste
dnes hodně vyhladověli. /Směje se, ostatní s ní,
koušek poodejdou /
Rogožin Z divadla se vrátila sama.
Nastasja /přistoupí opět k Rogožinovi, sedícím na židli/
Jsou to zbabělci, bojí se tě. A mně taky chtějí
nahnat strachu, že pryj jen tak neodejdeš, že mě
napřed zabiješ. Ale já ted půjdu do ložnice a dve-
ře nechám otevřené, abys viděl, jak se tě bojím !
Abys to viděl a vědel ! Pii jsi čaj ?
Rogožin Nepil a nebudu.
Nastasja Když nechceš, nechťej, ale vübec ti to nestuší.
Rogožin V ložnici se nezemkla . A ráno se mi smála.
Nastasja Snad ses doopravdy nezbláznil ? Takhle umřeš hlady!
Rogožin /naléhavě/ Odpust mi.
Nastasja Nechtí ti odpustit a nevezmu si tě. Tos celou noc
proseděl na židli a nespál ?
Rogožin /souhlasně kyvne / Odpust mi.
Nastasja Poslouchej, Parfeme Semjonyč, kdysi žil jeden
papež a ten se rozhodval na jednoho císaře a ten
císař tři dny bos proklečel před jeho palácem
a nespál, nepil, nejeđl, dokud mu papež neodpus-
til. Co myslíš, nač ten císař myslel ? Celé tři

dny se zapřísehal, že se papeži pomsti. Co tomu říkáš ?

Spravně.

Vidíš! I ty si teď říkáš : Až se za mě provdá, však já ji to připomenu ! Je to tak ?

Nevím.

Nevíš ?

Mám teď v hlavě jiný věci.

Jaké věci ?

Když vstaneš a jdeš kolem, sleduju tě očima;

když utichne šelest tvých šatů, srdce se mi sevře;

a sotva vyjdeš z pokoje, vzpomínám na každý tvoje

slovo. Celou noc jsem na nic nemyslel, jen jsem

poslouchal jak ve spánku dýcháš - dvakrát ses

pohnula...

/zasměje se/ Snad jsi už dokonce zapomněl, že jsi mě ztloukl ?

Možná, že zapomněl.

A když ti neodpustím ?

Utopím se.

Ale předtím mě zabiješ...

/jsou vzrušení /

/dávěrně/ Po on ji.....

Vezmu si tě, Partene Semjonyči. Ne proto, že se tě bojím, ale protože jsem beztak ztracená. A jestli si tě vezmu, budu ti věrna.

Nastasja

Darja

Věstchni

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Rogozin Lebedev Vichni Varja Nina A. Gena Varja Gena Ipolit P. Varja Varja /smeji se / Tak vidis, Gena, utekla by i tobě! Chtel si ji vzít ... Matinko... Chtel ho s ni oženit, s takovou... Varjo i Chtel i kdo ? / s neskryvanou zlobou/Afnasij Ivanovic Lockij a Ivan Fjodorovic Jepancin.	Jepancin Nina A. Jepancin Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Gena Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Lockij Jepancin Gena
--	---

depandcin /ke Ganovi/ destli mi o něco jde, tedy jediné o
 kouzlu Nastasji Filipovny.
 věku a při svých životních zkušenostech podlehne
 / k Darje / Nikdy bych nevěřil, že depandcin ve svém
 ujasnil. Proč myslíš, že se tak starám ?
 na místě, ano je velmi na místě, abychom si vše
 tak šklebis ? Poslouchej, Gavriilo Ardalionyč, je
 /nervozně se rozhlédne, pak ke Ganovi/ Co se
 depandcin
 Gana
 depandcin
 Darje
 Lockij
 depandcin
 Lockij
 depandcin
 Darje
 depandcin
 Lockij
 depandcin
 Depandcin / nervozně se rozhlédne, pak ke Ganovi/ Co se
 tak šklebis ? Poslouchej, Gavriilo Ardalionyč, je
 na místě, ano je velmi na místě, abychom si vše
 ujasnil. Proč myslíš, že se tak starám ?
 věku a při svých životních zkušenostech podlehne
 / k Darje / Nikdy bych nevěřil, že depandcin ve svém
 kouzlu Nastasji Filipovny.
 /ke Ganovi/ destli mi o něco jde, tedy jediné o
 tvůj prospěch. /Důvěrně vezme vau kolem ramen/
 Copak mi nedůvěřuješ ? /je zmaten ironickým pohle-
 dem Gani / Jsi přece... zkrátka, jsi přece rozumný
 a já na tebe spoléhám... a to je to... to je...
 To hlavní/zkrouti rty do jizlivého úsměšku/
 /zrudne a rozliti se / Ano, rozum je to hlavní ;
 / k Lockému / Mužský propadly vášni, a ne zrovna
 nejmladší, ztráci zdravý rozum, i když byl předtím
 výlupek chytrosti.
 /zdvořile se směje /
 /Ganovi / Nikdo vás, Gavriilo Ardalionyč, nikdo vás
 násilím nevede do léky, vidíte-li v tom nermomoci
 lékaři !
 Dokonce ji poslal k narozzenímu parlový náhrdelník.
 Skládal do něj mnoho nadějí, i když přece věděl,
 že je Nastasja nezistna.
 /Ganovi / Chceš nebo nechceš ?

Nina A. /úpenlivě pozoruje syna /
 Varja /vyhrůžně pokročí proti Genovi a vztekle ho pozoro-
 ruje/
 Gen /sklopí oči, polohlasem /Ale chci .
 /spokojeně a s úlevou se směje /
 Nina A. /řeková hanba !
 Varja /řekovou...řekovou...
 depandin / k Varje / Nastasja Filippovna o vás smýšlela
 mnohem ušlechtilěji, Varvaro Ardalionovno. Navští-
 vili jsme ji, abychom pomohli vašemu bratrovi...
 a....a....
 A sobě taky. Konečně, proč to nepřiznat ?!
 /Zamklá mladá dáma zívá v pozadí jakousi románčí,
 Kafa a Pása spěšně upravují křeslo a židle /

Do popředí vstoupí Nastasja Filippovna, usedne do křesla, Pockij a generál Depančin učiní totéž.

Pockij jsem vinen, Nastasja Filippovno, vim. Ale přesto

nemohu litovat svého prvotního hříchu, jsem zatvr-

zelý rozkošník a nedovedu se ovládat. Ale nadále

je moje postavení nenesitelné. Chci se ženit

a osud tohoto snátka závisí zcela na vašem úspěch-

tilém srdci.

Depančin Mámé plně právo rozhodnout o osudu Afanasije Ivanov-

viče, samozřejmě. A tak je i osud mé dcery a snad

i druhých dvou zcela ve vašich rukou.

Nechápu, co ode mne vlastně chcete.

Pockij Nenebudu klidu, dokud se i vy neprovdáte. Dobře

jsem si všiml, že mladý muž z váženě a dobře rodi-

ny, Gavriila Ardalionovič Ivolgin - konečně dobře

ho znáte - vás už dávno vášnivě miluje. Bezpochy-

by dávno víte o jeho lásce a zda se, že na ni hle-

díte shovívavě. Proč svého sobeckého zájmu uspo-

řadat svůj osud, mám na mysli i vaše dobro. Dávno

mě zneklidňuje vaše osamělost, zřijete v jakýchsi

chmurách a v nevíře v nový život. V lásce a v ro-

dninném štěstí byste našla nový cíl. Je pro mne

těžké o tom hovořit, ale doufám, že mě neodmítne-

te, když vám nabídnou přetvářkou tísic ...

Nastasja

Co se stalo, stalo se, co bylo, minulo... Ano, vedu
ted nudny život, velmi nudny... chtěla bych okřát,
rada bych pro něco žila. Gavriila Ardalionovič mě
snad opravdu miluje a já bych si ho mohla zamilovat,
kdybych uvěřila ve stálost jeho náklonnosti. Nejvíce
se mi na něm líbí, že pracuje a sám se stará o ce-
lou rodinu. Je pryč velmi energicky, hrdy a přboj-
ny... Rada bych se seznámila s jeho matkou a sestrou.
Ale nevím, přijmou-li mě rády do rodiny. Všechno
si musím promyslet, prosím, nenaléhajte na me.
pokud jde o peníze, přijmu je. Ne jako úplatek
za divčí zneuctění, které jsem si nezavinila, ale
jako náhradu za zkažený život.

Ippolit P.

/ ke knížeti, poněkud ironicky / Vskutku smutný,
srdceřvoucí příběh, kniže ! Tehož dne pak poprvé
spatřite její tvář / Znovu dá voskovou tvář N. F.
před oči knížete / . Jste okouzlen její krásou,
její strhující, demonickou krásou.
/na jedinou se lekne / Ach, bože můj, bože můj !
Mluvte o její tváři, o bože můj, vzpomín-
nám si... / v jakési hrůze a úzkosti ustoupí do
kouta, kde je i jeho uzlík /

Myškin

/nenávistně bere Ippolitovi masku N. F., vsune ji
do své aktovky, projde kolem generala, který se
postavi, neboť očekává návštěvu /

Gene

Gane / přistoupí ke knížeti, zvůcným, příjemným hlasem/
Kníže, račte dál ;

Myškin /vstoupí, truchu směšně se ukloní, malým upadně/
/stojí uprostřed, zvědavě hledí na přicházejícího/
Prosim, čím mohu sloužit ?

Myškin Nepřicházím v žádné neodkladné věci, rád bych se
proste s vámi seznámil...Jdu rovnou z vlaku...při-
jel jsem ze Svycar... .

depančín /malíčko se pousměje, přimhouří oči, měří si hosta
od hlavy k patám, rychle mu ukáže židli, sám used-
ne poněkud stranou / K seznámování mám celkem

Myškin málo času, ale ježto jistě sledujete nějaký díl...
Věděl jsem, že budete spatřovat v mém příchodu ně-
jaký zvláštní umysl. Ale krom potěšení seznámit se
s vámi, nemám opravdu žádný cíl.

depančín Potěšení je i pro mne převelike, ale nejme na
světe jen pro zábavu. Občas se musime vnovat
i povinnostem... A mimo to stále mezi nami nevidim
společny...jak bych to řekl...důvod...

Myškin Důvod není napros to žádný a společného máme při-
rozené jen velmi málo. Nebot i když jsem kníže
Myškin a vaše manželka pochází z našeho rodu,

to ještě nic neznamená. Ale pro mě to byla je-
dina vhodná záminka. Nebyl jsem přes čtyři roky
v Rusku, moje nemoc, časte zachvaty ze mne udělaly

temer idiota. Potřebuji poznat dobře lidi, a sly-

šel jsem, že jste dobrý.

/nevychází z údivu/ Jsem vám velmi vděčen. S tím

se zeptat, kde jste se ubytoval ?

Ještě nikde.

Tedy rovnou z vlaku ke mně ? I se ... zavazadly ?

Mám všechno vsudy malý uzlík s prádlem, jinak nic;

Byt si najdu večer.

Měl jsem dojem, že se chcete ubytovat u nás.

To by bylo možné jediné kdybyste mě pozval. Ale

neustal bych, ze zásady.

Je tedy dobře, že jsem vás nepozval a neuvu.

/križe povstane a vesele se rozesměje/ Mám tedy

odejít ? Vite, generále, akoli se vůbec nevyznam

ve zdejších zvycích, tušil jsem, že to mezi námi

dopadne tak, jak to dopadlo.

/vesele se usmívá / Poslechněte, križe, jste-li

skutečně takový jakým se zdáte, bude příjemné

seznámit se s vámi bliže... Máte nějaký majetek ?

Nebo snad hodláte přijmout nějaké zaměstnání ?

Odpuste, že tak...

Naopak, velmi si cením vaší otázky. Zatím nemám

žádné jmení ani zaměstnání i když bych je velmi

potřeboval. Ted například mi zbylo v kapse 25

ruble. Mám sice nějakou naději /vytahuje dopis/

a potreboval bych se s nĕkým poradit...

Myskin

depancin

Myskin

depancin

Myskin

depancin

Myskin

depancin

Myskin

depancin

Jak chcete být zatím živ ?
 depandin Myskin
 Chtěl bych nějak pracovat.
 Vím, jste filozof, ale...mate nějaké nadání, schop-
 nosti, minim takové, které skýtají obživu. Odpušte..
 Myskin
 O, ne, neomlouvejte se. Myslim, že nemam ani nadání,
 ani zvláštní schopnosti. Ba spíš naopak, jsem přece
 nemocný...
 depandin
 A v Rusku nemáte opravdu vůbec nikoho ?
 Myskin
 Ted nikoho...ale doufam... mimoto jsem dostal dopis...
 /opět vytáhne dopis/
 depandin
 A vaše nemoc vám nebrání přijmout nějaké méně nema-
 have místo v úřadě ?
 Myskin
 O, jistě nebrání. Chtěl bych se přesvědčit k čemu
 se hodím.
 depandin
 Znáte pravopis, umíte psát bez chyb ?
 Myskin
 O ano, to jisté !
 depandin
 A co písmo ?
 Myskin
 Písmo mám pěkné. Snad právě k tomuhle mam nadání.
 Dovolte, abych vám napsal něco na zkoušku.
 gene
 /se sotva drží smichy, přistává knížeti stůlek
 e psacím náčiním /
 /Myskin píše /
 /Gene vytáhne z aktovky tvář N.F. a ukáže ji genera-
 lovi/
 depandin
 Co je to ? Ach tak ! Nastasja Filippovna ! To ti
 sama poslala ? Sama ?

Epollit /ste okouzlen její krásou ? Její démonickou krásou ?
zaujat / Tak tohle je Nastasja Filippovna ?

Myškin /nechá psaní, bere do rukou tvář N.F., je jí velmi
na stolec před Myškina /

Gena /Nic jsem nerekl. / v roztržitosti položil tvář N.F.
depandin /ulekne se / Cožpak bys...cožpak ty bys...
slovo...

než se sama rozhodne, ale i potom mám ještě poslední
ponechala mi přece plnou svobodu volby do té doby,
souka ze sebe slova / vzpomente si, Ivane Fjodoroviči,
/bere od generala tvář N.F., vzrušeně a nejisté
dostali.

depandin Především. Oba jsme tak nalahali, až jsme to z ni
Gena /zbledl / Urcíte to rekla ?

dnes řekne poslední slovo : buď -anebo ;
Připrav se. Slibila Afanasiji Ivanoviči i mně, že
má přece narozněny ; Hm.. A vis co, Gena, řeknu ti to.
depandin Nezapomněl, nezapomněl, ovšemže přijdu. Jakpak ne,
večer. Jste přece mezi zvlášť pozvanými.

Gena Ivane Fjodoroviči, nezapomněl jste dourám na dnešní
tisíce.
tom, co ty bys ji mohl darovat ?! Ne to bys potřeboval

depandin Co tě to napadlo. Není přece ani trochu zlátná. A po-
v takový den sám přišel s prázdnou.
Nevim ovšem, není-li to z její strany výtky, že jsem
Gena Právě teď mi ji darovala, když jsem jí byl blahopřát.

Uznávám, je krásná ;

Pozoruhodná tvář ;

/udivene na něj hledí /

Jsem přesvědčen, že její osud bude nešťastný. Tvář

se veselé, ale jisté hodně trpěla. Mluví o tom její

oči, je to hrda tvář, užasně hrda, jenom nevím,

je-li dobrá. Ach, kéž by byla dobrá ;

/poněkud neurvale vezme knížeti masku N.F. /

/ k Myškinovi / jste první den v Rusku, den plný

setkání, den netušených setkání, den naprosto

prekvapivé skutečnosti, den tři krásavice Jevgeni-
vych, mezi nimi též Aglajině...

/při posledních slovech vstoupily do prostoru, jenž

byl služebnictvem přebudován na salonek tři Jevgeni-
vych, dcery a Lizaveta Trokofjevna /odkládají

pláště/

o, kdyby Aglajině věděla všechno. Proč se nikdy o

druhém nemůžeme dovédat všechno ?

S e z n a m e n í s k r á s a v i c e m i .

Lizaveta /neobyčejně pouli oči k Jevgeniovi/ Přijmout ?

Rikáte přijmout ho teď hned ?

/horlivě se vrtí kolem Lizavety/ V tomto případě si

nemusíme počínat obrádně, záleží jen na tom, chceš-

li ho vidět, má milá ; je to učiněné dečko, a do-

konce takový nějaký chudáček, mívá jakési zachvátý,

Myškin

Jevgenin
Gene

Myškin

Gene

Ippolit P.

Myškin

přijel právě ze Švýcarska, nějak divně oblečený a ještě ke všemu docísta bez groše. Chci mu u nás v kancel-
lari opatřit nějaké písařské místečko. -/k doerum/
A vás, mesdames, prosím, abyste ho pěkně pohostily,
protože má, tuším, i hlad...

Lizaveta

Zasnou nad vašimi slovy : hlad a zachvaty : jaké zachvaty ?

epancin

O, ty mivá zřídka, ostatně chtěl jsem se ho jen trochu ujmut a uvést ho k nám do rodiny...

Lizaveta

Uvést ho k nám : Ze Švýcarska ?

epancin

Co na tom, že ze Švýcarska ? Ostatně, dělej jak chceš. Napadlo mi, že by tě snad zajímal, je to tvůj jme-
novec a snad i příbuzný.

Alexandra

Samozřejmě, máma, když se s ním může bez okolku jednat a krom toho má hlad, proč bychom ho nenakr-
mily ?

Adelaida

A k tomu je to ještě dítě !

Aglaža

Pozvete ho dál, papa, máma svoluje./Jepancin zazvonil/

Lizaveta

Alé pod podmínkou, že se mu u stolu uváže ubrousek kolem krku... A Fjodor nebo Marva ať si za něho stoupne a dohlédne na něho při jídle. Je při těch zachvatých klidný ? Nedělá nějaké posunky ?

epancin

"Aopak, má pěkné způsoby. Vyzkoušejte si ho.

/Myskin vstoupí / Poslední knize z rodu Myskinů !

/vytrati se /

Lizaveta /podrážděné pohledné na knize/knize, sedněte si

tuhle, proti mně ! Ne, blíž ke světlu, ať na vás

vidím. Máte veliký hlad ?

Myskin Ano, právě jsem pocítil hlad a velmi vám děkuji.

Lizaveta Je to pěkné, že jste tak zdvořilý. Sedněte si tedy-

hle, proti mně. / k deřem / Vidíte, on snad vůbec

není takový...nemocný ? Knize, vázali vám při jídle

ubrousek ?

Myskin Když mi bylo sedm let, ale teď si jej obvykle dávám

na kolena.

Lizaveta A co zachvaty ?

Myskin /trochu udíveně / Zachvaty ? Zachvaty mívám teď

zřídka.

Lizaveta Dězte, knize !

/Myskin začne jíst, je pozorován, pozorovatelů při-

byvá, čekají, kdy udělá chybu, Myskin znervozní,

má tremu, pak odloží příbor /

Lizaveta

Foto je naše společná mistnost, sedáme tu, když jsme

samy. Tady Alexandra, moje nejstarší, hráva na kla-

vir nebo čte nebo síje. Adelaida maluje portréty,

ale žádný nedodělá. Aglaja sedá s rukama v klíně,

Mně také všechno padá z rukou, nic se mi nedarí.

Aglaja

Lizaveta Nic bych nevyprávěla, kdyby mě někdo takhle nutil.

Proč ? Má práce jazyk. Chci vědět, jak uat mluvit.

Myskin

První dojem byl velmi silný...

Lizaveta Vidíte, už začal...

Mysřkin

Vzpomínám si, že jsem ze svých mrakot nadobro prociťl
jeonoho večera v Basileji. Probudilo mě hřkání osla.

Osel mě hrozně překvapil a nějak se mi naranně zalil-
bil a přitom jakoby se mi najednou v hlavě docela

vyjasnilo.

Lizaveta Osel ? To je zvláštní. /Dcery se hihňají / Ostatně nic
zvláštního na tom není, některá z vás se do osla

ještě zamluže .

Mysřkin Od té doby mám osly strasně rád. Začal jsem se na ně

vyptávat a doveděl jsem se, že jsou to zvířata nesmir-
ně užitečná, pracovitá, silná, trpělivá, laciná

a odolná. A pro toho osla se mi najednou celé Švýcar-

sko zalíbilo.

Lizaveta Proč se pořád směješ, Adelaido ; kniže moc pěkně

vyprávěl o oslu. Viděl ho na vlastní oči, a co tys

viděla ?

Adelaida Osla jsem viděla, mamá.

Aglaja A já ho i slyšela.

/Devčata se smějí, kniže s nimi/

Lizaveta To je krásné, že se smějete, kniže. Vidím, že jste

opravdu dobrý mladík.

Mysřkin Vite, když jsem před chvílkou vkročil a uviděl vaše

tváře - teď si totiž velmi pozorně prohlížím lidské

tváře - poprvé od té doby, co jsem opustil vesnici,

mi bylo lehké u srdce.

A co jste vyčetl z našich tváří ?
 /vázně se zahleď do jejich tváří / Vy... Adelaído
 Ivanovno, mate šťastnou tvář. Ze všech tří nejmladší-
 ší. "romě toho jste velmi hezká, veselá a nenucená,
 ale dovedete zavčas poznat lidské srdce.
 /skoro pro sebe/ Má dost zdravěhonomozumu, bude si
 vědět rady.
 Vy... Alexandro Ivanovno, mate rovněž krásnou a velmi
 milou tvář, ale něco vás trápí...
 /skoro pro sebe/ Je jí už pětadvacet, bude z ní
 stará panna. Při takové kráse !
 Mate v obličejí takový zvláštní odstín, jako Holbein-
 nova Madona.
 /skoro pro sebe/ Zmoklá slepice. Je tak klidná, že
 ji pranic nerozhází !
 /náhle se obrátí k Lizavetě / Ale z vašeho obličjeje,
 Lizaveto / Prokofjevno, nemám jen pocit, ale vim
 určitě, že jste úplně dítě, docela ve všem, v dobrém
 i ve zlém, přestože máte svá léta / děvčata vyprsk-
 nou smíchy / Nežlobíte se doufám, že vám to říkáme?
 Vite přece, čím jsou mi děti ?
 /vyjeveně se divala na Myškinu, posleže / jsem
 dítě a vim o tom. Domnívám se, že se vaše povaha
 naprosto shoduje s mou. Jsme jako dvě kapky vody,
 jenže vy jste muž a já žena. Ale nereklí jste nic
 o Aglajě, kniže. Aglajá čeka.

Lizaveta

Myškin

Lizaveta

Myškin

Lizaveta

Myškin

Lizaveta

Myškin

Aglajá

Myskin / Ted jeste nemohu nic rci, snad pozdeji.
 Ippolit / Proc ?
 Myskin / v rozpacich, zmaten / jste neobycejne krasna, Aglaja Ivanovna.
 Ippolit / A co povaha ?
 Myskin / Krasa je hadanka.
 Alexandra / A je opravdu krasna ?
 Myskin / s obdivem pohledne na Aglaju, proctene / Nesmirne!
 Temer tak krasna jako Nastasja Filipovna, a skoliv se ji vubec nepodoba.
 Lizaveta / Vymeni s dcerami prekvapene pohledy / jako kdooo ?
 Myskin / Nastasja Filipovna ? Kde jste ji videl ?
 Lizaveta / Pred chvili ukazoval Gavriila Ardalionovic Ivanu Fjo-
 dorovici jeji podobiznu.
 Lizaveta / Chci ji videt ! Milly knize, budete tak hodny, zajde-
 te do pracovny a prineste ji.
 Adelaida / po Myskinove odchodu / Je hodny, ale prilis pros-
 duchy.
 Alexandra / Az moc, tak, ze je i skoro smesny.
 Lizaveta / Tak dosti! Mysli m ze jste mnohem smesnejsi nez on.
 Je prostoduchy, ale pri tom se vyzna, ovsem v tom
 nejustlechnilejsim smyslu. Jako ja.
 Gena / psal za stolkem / E-e-ch ! Taky jste nemusel
 zvaniti Idioty !
 Myskin / Odpuszte, bezdeky mi to uklouzlo.
 Gena / podava mu tvar N.F. / Nejak vam ucarovala ta

Nastasja Filipovna... Poslyšte, kniže, strážně bych
 ji napsal několik řádek, nedal byste ji to řáde jen
 ji samotné... udělate to ?
 Není mi to zrovna milé..

Gena
 /prosebně nalehá/ de to strážně důležitě...
 /když kniže odešel/ jediné její slovo... a já tam
 s tím skončuju.

Lizaveta
 /arži tvář N.F. v natažené ruce, pozoruje ji mlčky
 a s nádechem opovření / Ano, je krásná.
 /vezme podobiznu/ 'řaková síla !

Lizaveta
 Kde, jaká síla ?
 Krása je síla.

Alexandra
 S takovou krásou můžeš obrátit svět naruby.
 /přistoupil k Aglaji, která zámerně podobiznu
 přehlíží/ 'čavřila Ardalionovič mě požádal, abych vám
 to odevzdal. /předa jí psaníčko /

Lizaveta
 /zazvoní/ Pošlete sem 'čavřilu Ardalionoviče.
 Alexandre /'duražně/ 'mama !

Lizaveta
 Chci mu říct jen několik slov, nic víc ! /ke kniže-
 ti/ Vite, kniže, máme tu teď same tajnosti. Zastíneji
 tu nějaké námluvy, a mně se ty námluvy nezdaří.
 /vejde 'gena/ A, hledme, další kandidát na snatek.
 /úzasily, blábolit/ Snatek... Jak to ?... Jaký snatek?
 Ptám se vás, jestli se hodlate ženit, máte-li radě-
 ji toto slovo.

/zacervena se/ N-ne... ja n-ne.../Letmo pohledne na
 Aglaju, která si už listek přečetla a sedí stranou/
 Rekl jste ne ? Budu si pamatovat, ze jste mi dnes,
 ve stredu dopoledne, sedmadvacateho, řekl ne.
 Na shledanou, milý knize. Chodte k nám často. Věřim,
 ze vas Panuh privedi do Petrohradu hlavne kvuli
 mně. /odchazi, s ni Alexandra a Adelaida /
 /zlostne si vezme podobiznu M.F./ Jdu ted domů,
 knize. Mate-li jeste v umyslu ubytovat se u nas, do-
 vedu vas tam.
 Aglaja Pockejte knize, napište mi jeste něco do pamatniku.
 Papa říkal, ze jste krasopisec. /poda Myskinovi
 pamatnik /
 Gana /přitoci se k Aglaje, zoutale vyhrkne/ Jedno, jedi-
 ne vase slovo a budu zachráněn.
 Myskin /rychle se obrati, diva se na oba/ Co mam napsat ?
 Aglaja Piste : Kupcit sebou nikdy nedam./Ipolit se zle
 zasmaje/ A pripiste rok i mesic. /knize ji poda
 pamatnik/ Vyborne! Mate naherne pismo.. Pojete se
 mmou, chci vam dat něco na pamatku. /poodejdou do
 jineho prostoru /
 Aglaja /poda knizeti Ganu dopis/ Ctete! Ctete, preji si toi
 Myskin "Dnes se rozhodne o mem osudu, dnes musim dat sve
 neodvolatelne slovo. Memam sebemensi pravo na vase
 ucast, neodvažuji se v nic doufat. Kdyz jste vsak
 vyřkla slovo, jedine slovo, které ozářilo temnou

noc mého života. Vyrknete-li i dnes takové slůvko,
zachráníte mě před zkázoní; Reknete-li pouze "všecko
skončuj", znovu se schylim pod jámo chudoby a ra-
dostně budu snášet svůj zoufalý úděl. G.I. "

Ippolit Aglaja
/zřejmě se rozchechtá /
"Ten člověk mě ujišťuje, že slova "skončíte vše" mě

k ničemu nezavazují. Přitom však ví, že kdyby sám
všechno skoncoval, mě citty k němu by se změnilly
a snad bych se i stala jeho přítelkyní. Ví to, a pře-
ce se k tomu neodhodlá. Nedokáže vzdát se jistého pro-
nejisté. Chce, abych mu výměnou za těch pětasedmdes-
sat tisíc, co má vyženit, dala naději na sebe.
Vraťte mu jeho psaní...

Ippolit

Proč jste se u něj ubytoval ?
General /vztekla/ Sepancin si to přal, vy jeden

Gene

pletichári. Ostatně, já pokoji nepronajímám...

Ippolit

Rádím vám, mějte se před ním na pozoru. Nikdy vám
neodpustí, že jste mu vrátil Aglajin dopis.
/vzteky zadupe a zbrumátní /Myškin vezme svůj uzlík/
Jdem.

Gene

Murraj všech postav. Mají teplé zimní oblečení a na obličejích

masky s nevládným výrazem.

Ipolit
a hlasy

Město, město... rolníky... Petrohrad... neznámé město,

město... Petrohrad ulice, ulice, ulice... Den plný vyje-

vu... Den... Oblava... Den Den překvapivé skutečnosti.

město... město... rolníky... Petrohrad... Fantastické!

neznámé! překvapivé! město! Alexandra... Adelaida...

Aglaža...

Gana / spolu s knížetem prodíra se davem/ Kde máte

odpověď ?

Myskin

/ tu mlčky podá psaníčko /

Cože! Můj dopis ? On ho ani neodevzdal ! To jsem mohl

tusit ! Ztraceně...

Myskin

Prosimte, ale odevzdal jsem jí váš dopis. Mam ho,

protože mi ho Aglaža Ivanovna zase vrátila. Podala mi

jej a rekla abych ho přečetl.

Gana

/ rozkrikne se naplno / Pre-če-tl ?

Ona vám ho dala číst ?

Myskin

Bez jejího vyzvání bych to neudělal.

Gana

Uhm! Sam jste si to přečetl.

Mluvim pravdu a je mi líto, že to na vás působí

tak nepřijemně.

Gana

Přece mi něco vzkázala?

Myskin

Ano, ovšem.

Gene /dupne nohou v galosi / Tak mluvte, k čertu !

Myškin Reka, abych vám dopis vrátil.

Gene /zmocni se ho bezmezny vztek, syčí / A! Takhle tedy!

Me dopisy se házejí z okna ! A ! Ona sebou kupčit nedá!

Dobrá, ale já ano ! No dobrá ! Když hanebně tak ha-
nebně! Nezasťavim se před ním ! Rira bien, rira le-
dernier ! / k Myškinovi / To je vaše práce ! To vy
jste vyzvaní, že se chci ženit ! Zvaní !

Myškin /klidně/ ujistuji vás, že se mylíte. Ani jsem neve-
děl, že se chcete ženit.

Gene Slyšel jste, jak Ivan Fjodorovič říká, že dnes večer
se u Nastajsi Filippovny všechno rozhodne. Kdo jim to
mohl prozradit krom vás ? Zatracený idiot !

Myškin Musím vás upozornit, Pavlilo Ardalionoviči, když
jsem byl skutečně bezmála idiot, ale teď už jsem dáv-
no zdrav. Proto je mi dosti nepřijemné, když mě někdo
do očí nazývá idiotem. Právě stojíme na krizovatec,
snad by bylo lepší, kdybyste šel vpravo a já vlevo.

Gene Promíňte, kniže, prosím vás promíňte! Vidíte v jakých
nesnázech jsem se ocitl...

Myškin /chvatně/ O, nemusíte se tolik omlouvat. Chápu, že
vám není zrovna lehké.

Ippolit, Kolja, Varja, Nina A., Pticyň, Ferdysčenko, general Ivoglin zaujali v prostoru sva mesta, jsou to nepatrne koutky jejich soukromi. Pticyň počita na kulickoveň počítač, Varja s matkou pletou, general Ivoglin zpiva starou vojenskou píseň v obkřičení prázdných lahví od vodky, Ferdysčenko leži na zádech a hladi do stropu, Kolja cvičí na housle, Ippolit se uložil na lůžko. /

Ippolit A tady, u Ivoglinu, jste se s ní poprvé setkal.

Vzpomínáte si, jak k tomu došlo ?

Myskin /zřejmě uaven, me si čelo / Nevim, opravdu ted nevim... /

Ferdysčenko/vyjde ze sveho kouta/Ale na me si vzpomínáte / uchopi p knizete za ruku a stáhne ho na židli /

Ferdysčenko.

Myskin /nechápevě pohlédne/ Nu a ?

Ferdysčenko Bydlim tady.

Myskin Chcete se seznámit ?

Ferdysčenko E-eh; /pak najednou / Mate peníze ?

Myskin Mělo.

Ferdysčenko Kolik ?

Myskin Pětadvacet rublů.

Ferdysčenko Ukažte ! /Myskin mu podá bankovku / Někteře bankovky hrozne zhnědnou a jiné zas docela vyblednou /

uhladi bankovku a vrati ji knizeti / Prisel jsem

vas upozornit, abyste mi nepužčoval peníze, protože vas o ně urcite požadam.

rozstáhl kapeník, přiložil si pistole navzájem
k srdci a hledíme si do očí. Najednou nám oběma
vytryskly slzy. Oběma, oběma najednou i oběma
jsme se. Kníže volá : je tva i ja volám : tva, tva!
Zkrátka... zkrátka... zůstaneš u nás na bytě ?

Ano, nějakou dobu, myslím...

Jako dobrý přítel vašeho otce bych vás chtěl na
něco upozornit. Jak vidíte, já sám jsem utrpěl
tragickou porážku, ale bez soudu. Bez soudu Nina
Alexandrovna je vášná žena, Varvara Ardalionovna,
má dcera, je vášně děvče. Poměry nás nutí, abychom
pronajímali pokoje, je to neslýchaný úpadek ;
U mě, který jsem se měl stát generálgubernátorem!
A teď začíná nová tragédie! Má být uzavřen sňatek
mezi mladým mužem, který by se mohl stát i komorím
a pochybnou ženou ! Taková osoba se dostane do
rodiny. Ulehnu u dverí, ať překročí mé tělo !
Nemáte deset rublů ?

Jenom předvácet. Rozměňte to a patnáct mi vraťte.
O samozřejmě, budete u jistěn... / oddělně /
/mlčky poda matce podobiznu N.F. / To mu dnes
samo darovala a večer se mezi nimi všechno
rozhodne.

/se stišnou trpkostí si chvíli podobiznu prohlí-
ží, pak ke Genovi / Dnes, ano ?

Mysřkin

Ivolgin

Mysřkin

Ivolgin

Varja

Nina A.

Gana /sebou skupne / Co dnes ? /pak se obori na knize -
te / a, chapu, vy uz i tady... To je snad nejaka
nemoc!

Pitcyn Je to moje vina, Gano. Je to tak lip, zvlást, když
je o věci v podstatě rozhodnuto.

Myskin /vycouva, ocne se u dveri se zvonkem/
Téměř tři týdny jsme se vyhýbali každé zmince o
tom a bylo to dobre. Ale dnes, když se již všechno
rozhodlo, dovolim si jen jednu otázku. Jak ti
mohla dat svoji podobiznu, když ty ji nemilujes?
Copak bys ji mohla...

Varja Takovou... takovou...

Gana /k Varje/ Tak dost!

Nastasja /kvapně vstoupí, odstrčí knizete ramennem, hnevivě/
Když už jsi liny spravil zvonek, mohl bys aspon
sedet v chodbě, abys slyšel, když někdo klepe
/podě mu kozich, ten však knizeti vypadne z rukou/
Nemehlo. Běž mě ohlásit.

Myskin / v ustrnutí na ni zirá /

Varja Rekla jsem že jakmile sem vkročil, odejdu ! A svoje
slovo dodržim !

Gana Kaslu na to, Varverovardaliovnno !

Nastasja Co je tohle za idiota ? /dupne nohou /

Myskin /se rozběhne i s kozichem /

Nastasja Kam vlastně jdeš ? A koho ohlásíš ?

Myskin /vrati se a zakorta / Nastasju Filippovnu.
 Gana "rosim, radce provest svuj umysl trebamedi! Uz
 nemam chut se na vas divat!
 /Varja s vanou na sebe kritici, Nina A. spina ruce
 a lamentuje, general Ivoltgin ve svem koutku navle-
 ka distou naprasku a tek, opet zpiva starou vojens-
 kou pisen, Ferdyschenko se chechta, Pticyn syčenim
 vsechny uklidnuje, Kolja prestal cvicit na housle
 a pozoruje hadku /
 Myskin Nastasja Filippovna.
 vsichni /zmlknou a divaji se na knizete, vana leknutim zka-
 menil/
 Nastasja /vchazi, znovu lehce odstrci knizete/ Procpak priva-
 zujete zvonek? /podava vanovi ruku, který se k ni
 stremhlav vrhne/ Predstavte me, prosim!
 Gana Moje sestra, Varja, moje matka, bratr Kolja...
 Nastasja /bez vyzvani se posadi, predstira veselost/
 Kdepak mate pracovnu? A kde... jsou podnikavnicci?
 Pronajimate prece pokoje?
 Gana /zrudne/ Ano... totiz...
 Nastasja Jak tu jeste muzete mit podnikavnicky? Nemate prece
 ani pracovnu. /nahle k Nine A./ Je to vynosne?
 Nina Je s tim trochu prace, ale ma to sve vyhody...
 Nastasja /se smichem vola na vanu / jak se to tvarite? Muj
 boze, vy ale ted vypadate!
 Myskin /temer zdesen bledosti vanou, pristoupí k nemu

ztrnule/ Naplňte se vody...

/jeho zlost se najednou obrátil proti knížeti, chytně ho pod krkem; všichni jsou rozechvěni, čaha se nako- nec opanuje, nervzně se usměje / Copak kníže, jste snad doktor ? /nutí se do veselosti /

Dovolte, Nastasja Filippovno, abych vám představil.. Kníže ? On je kníže ? Považovala jsem ho za sluhu. /rozčechtá se / Prosím, odpusťte mi.

Ferdysščenko /rozradován, že se všichni usmívají / Nic si z toho nedělejte./šeptem/ Je to /naznačuje pomatenost/ všichni teď postřknou knížete k N.F., neboť je to vítané východisko z nepřijemné situace /

Nastasja /bezostyšně si ho prohlíží od hlavy k patě/ Proč jste mě nevedl na pravou míru ?

Myskin /mmlá/ Byl jsem překvapen, když jsem vás tak na- jednou spatřil...

Nastasja Prosim vás, co je na mně, tak omračujícího ?

Ferdysščenko /šklebi se / No tak, mluvte! Já bych toho napovídali! No tak..hotový mamlas !

Myskin / k Nastasje/ Nedažno mě hluboce oslnila vaše po- dobizna...Když jsem vám otvíral, zrovna jsem na vás myslěl...

Nastasja A jak jste mě poznal, že jsem to já ?

Myskin Podle podobizny...a...

Anastasja A ?

Myskin A také podle toho, že jsem si vás právě takovou

predstavoval...jako bych vas byl kdesi videl...

Ale kde ? Kde ?

Urcite jsem kdesi videl vaši tvář...Ale to není

možné! Nad ve snu..

Bravo, kniže ! /Přicynovi /Skoda, že to říká

z pouhé náivity.

/ve fraku a s nebarveným knírem, zvucným hlasem

rozetné skupinku ve dvi / A !

/Ferdýščenko přivede generála blíž /

/důstojně a s šmevem se představí / Ardalion

Alexandrovič Lvogin, starý nešťastný voják a otec

rodiny, které se kochá naději, že přijme do svého

lůna takovou rozkošnou.../skáci se na zidli, kterou

mu Ferdýščenko rychle přistavil ; není však vy-

veden z máry ; libezně se usmívá a pomalu, efektně

zvedá prstíky N.F. ke svým rtům / Slyšel jsem,

že můj syn...

Anastasjo Filipovno, omluňte, prosím, na okamžik

Ardaliona Alexandroviče...

Omluvit? Prosim vas, tolik už jsem o něm slyšela

a tak dávno ho toužim poznat ! Že neodejdete,

generále, že mě neopustíte ?

Urcite vas přijde navštívit, teď však potřebuje

odpočinek.

Ardalion Alexandrovič, vy přý potřebujete

odpočinek !

Nastasja

Nina A.

Nastasja

Nina A.

Ivogin

Ivogin

Ferdýščenko

Myskin

Nastasja

Ivo Iglin /slavnostně se obrací k manželce, s rukou na srdci,

vyčítavě/ Má drahá !

Varja Nepůjдете odsud, maminko ?

Ne, zůstanu až do konce.

Nastasja /schválně rozmloouvá s Ivo Iglinem / Prý jste důvěr-
ným přítelem generála depančina ?

Ivo Iglin S Ivanem Fjodorovičem jsme opravdu byli důvěrní

přátelé. Já, on a neobžitek kníže Lev Nikolajevič

Myškin, jehož syna jsem dnes přítiskl k srdci,

bývali jsme nerozlučná trojice : Athos, Porthos,

Aramis. Věak žel bohů, jeden tli v hrobě, skolen

pomlvou a kult, druný stojí před věmi a dosud

zápasí s pomlouvami a kullemi...

Nastasja

/ zvolá / S kullemi !

Ivo Iglin 'sou zde, v mých prsou, utřzil jsem je u karsu

a za špatného počasí se ozývají.

Kolja /oči plně slz, zatahá knížete za šos / Aspon vy

ho odvedte !

Ivo Iglin Ale s vaším Portosem depančinem jsme se předloni

nadobro rozešli kvůli mutlikovi.

Nastasja Jak to ?

Ivo Iglin Je to hloupá historie, ani nestoží za vyprávění.

Nastasja /vesele/ Musíte nam to povědět !

Ferdysčenko Taký jsem to ještě neslyšel.

Nina Ardalion Alexandrovici !

Kolja Tetíku, někdo se po vas ptá...

Ivo Iglin Hloupa historika! Zkrátka, předem, ano, zakoupim si jízdenku první třídy, vejdu do kupé, usednu a kouřím. Okno je otevřeno. Náhle, usedly proti mně dvě damy s muflíkem, tvář se povýšeně a rozmouva- jí anglicky. Já přirozeně nic, sedím a kouřím. Muflík se choulí na kolenu jedné z dam, malinky, černý s bílými tlápkami, tu vzácnost. Já nic. Damy se nějak mráčí, patrně kvůli doutníku. Já nic. Kdyžby řekl, upozornily, požádaly! Ne, ony mlčí. Na jednou mi jedna z nich vytrhne doutník a šup s ním z okna. Vlak uhání a já koukám jako vyjevený. Divoška, nej- divočejší divoška, třebaže urozená. Beze slova, velmi zdvořile, s dokonalou zdvořilostí, s tou nejvybra- nější zdvořilostí vztáhnou dva prsty k muflíkovi, vezmu ho jemně za obojek a šup s ním z okna. Jenom kvíkl.

Nastasja Ukruťniku! / směje se a tleská /
 Ferdysčenko / kritiči / Vyborne! Vyborne!
 Kolja Vyborne!
 Ivo Iglin / ohnivě triumfuje / Byl jsem v pravu! 'estliže do vlaku nepatří doutník, tím mih tam patří pes!
 Nastasja / nedočkavě / A co panicka?
 Ivo Iglin Beze slova, bez nejmenšího upozornění bác mě po
 Ferdysčenko Divoška!
 Nastasja A vy?

Ivo Iglin /sklopi oči, vytáhne obočí, pokrčí rameny a rozho-

di ruce / Nezdřel jsem se !

Ferdysšenko

A moc ? Moc ?

Ivo Iglin

Maloučko. Jen jednou jsem se rozpráhl. Zdámy se
vyklubala přítelkyně kněžny Belokonské. Vím, v jakém
vztahu je k nim Japancinová. A tak byl s Japanci-

nem konec. Roztržka, zavřeni !

Nastasja

/už se nesměje, zamyslí se / Ale, jak je to možné?
Asi před třemi dny jsem čela v Independence navlas
stejný příběh. Stalo se to jistěmu Francouzovi
a Angličance.

/Ptícyn se odvrátí, Kolja se chytne za hlavu, jen
Ferdysšenko se směje /

Ivo Iglin

/strachně zrudne, koka / Ujistuji vás... jáně se
to tak přihodilo..

Nastasja

Navlas totěz ? Pošlu vám ten Independence !
Uvažte však, že mně se to přihodilo o dva roky

Ivo Iglin

drív!

Nastasja

/hystericky se rozesměje / A, leda to !
/srší bezmiznou nenávistí / Tatínku, prosím, pojd
se mnou, musím s vámi mluvit !

Gena

/silně zazvonění, pak bouchání, pak několik hla-
sů pokřikuje, do prostoru vnikají členové Rogozi-
novy party /

Rogozin

A, helme ho, jidáše !

Lebeděv

/který se ulisně otírá o Rogozina / Je to on !

/podivná individua zapláví prostor, čana stojí
 jako omráčený/
 Rogozin Bud zdrav, čanko, mizero ! Čo, nečekať jsi Partena
 Rogozina ?/nejednou zablédne Nastasju; zblédne,
 pak tíše, se zoutalým výrazem/ Je to tedy pravda!
 Konec... / blízí se k Nastasje, jako přitahován
 magnetem/
 Čana /vzpamatuje se- Čo to má, znamená ? /přísně/
 Pánové, tedy nejste v městě, je tu má matka a
 sestra...
 Rogozin /procedí skrz zuby/Vidíme, že je tu matka a sestra.
 Lebedev /důstojně/Vidíme, že je tu matka a sestra !
 Čana /nepřirozeným hlasem/Rád bych věděl...
 Rogozin Viděte ho, nepoznává mě !
 Čana Dejte tomu, že jsem se s vámi kdysi setkal...
 Rogozin Kdysi setkal ! Sotva před třemi měsíci jsi mě obehral
 o dvě stě tátoých rublů ! Neznáš mě ? Kdových ti
 ted ukázal tři stříbrňáky, polezeš za ním po čty-
 rech až na Vasiljevskéji /rozohní se / tříjel jsem
 te koupit, panež mám, brachu, hebděj, všechny vás
 koupim ! Všechny koupim ! E-ech ! /k N.F. z hlubin
 zoutalství, jako k nějakému božstvu/ Nastasjo Fili-
 ppono ! Jen slůvko ! Vezmete si ho nebo ne ?
 /pokročí a upřeně pozorují N.F. /
 Nastasja /přeměří si ho posměšně a prezíravě, pak změní tón/
 Rozhodně ne !

/bez sebe radosti / Ne ? A ja slyšel ... Nastasjo
 Filipovno ! Pry jate si dali slovo ! Copak je to
 možny ? Kazdy mu to rikám ! Když mu dám tisicovku,
 aby se vas vzdal, uteče od oltáře a nevěstu mi pře-
 nechá. Ze je to tak, Ganke, mizero ! Ze bys vzal tu
 tisicovku ? ! Tady máš tři ! Rekl jsem, že tě koupím,
 a kupuju !
 Seber se a táhni, jsi opilý !
 /vybuch-hlasu, pan s pěstmi se domnívá, že nastala
 jeho chvíle, Lebedev cosi zasepta Rogozinovi do
 ucha/
 Rogozin / utíží partu / Správně ourádo, správně, ty ochmel-
 ko ! Nastasjo Filipovno ! /napřed ustřaseně, potom
 se zoufálou drzostí/ Tady je osmáct tisíc !
 /mrští před ní na stolec balíčkem / A bude ještě
 víc !
 /Lekne se velké částky / Ne, ne, ne !
 Rogozin Hlupáku, nevíš s kým máš tu čest ! /zachvěje se pod
 jiskřicím zrakem N.F., dodá kajícíně /E-ech !
 / k Lebeděvovi / Neměl jsem tě poslechnout .
 /najeďnou se zasměje / Osmáct tisíc máš ? Hned je
 vidět hokynáře ! /Vstane, jako by se chystala
 k odchodu /
 Rogozin /vykřikne / Tak tedy čtyřicet ! Tady ptičyn mi sli-
 bil do sedmi sehnat čtyřicet tisíc . V hotovosti,
 ne prkno !

Nastasja Rogozin /smaje se, umyslně produkuje šeredny vystup /
 Když je to tak - tedy sto ! Ještě dneska seženu sto
 tisíc ! Pticyne, založ mě, namastíš si kapsu !
 /chvatně přistoupí k Rogozinovi, pobeptá mu /
 Nebázní, nebo tě dají vyvést .
 Nastasja Rogozin /dráždí Rogozina/ Zvaní zopilosti.
 Peníze budou. Založ mě, Pticyne, kůže lichvářská,
 připočítej si kolik chceš, ale do večera mi obstarej
 sto tisíc !
 Ivolgin /znenadání vykřikne /Ale co to má vlastně znamenat?/
 /ozve se smích /
 Rogozin Copak je to zač ? Pojd s nama starej, napiješ se !
 Kolja /rozpláče se /Tohle je už sprosté !
 Varja /trese se hrůzou, Nina A. je blízka mlodě/ Copak
 se nenažde nikdo, kdo by tu nestydatou ženskou
 vyvedl ! ?
 Nastasja /odsěkne s pohrdavým smíchem /Vida, nestydatá ženská!
 A já vás přijela pozvat na své narozeniny ! Slyšte,
 jak mě vaše sestřička cti, Gavriilo Ardalionovič ! ?
 /vrhne se na sestru jako pomnutý a vztekla jí po
 chytne za ruku / Cos to provedla ? ! /Smýká jí po
 místnosti/
 Varja Mam se jí snad omluvit za to, že urazila tvou matku .
 a přijela zosudit tvůj dům, ty henebníku ? /divá
 se na Gannu vítězoslavně a vyzývavě, trhá sebou, pak
 plivne G. do obličejě /

/všichni jsou unaveni, odklizejí mabytek, uchlují /
/míjí gannu / Prohlaš to, Ganko !

Rogožin

/prude odejde, za ní i Rogožinova parta /
horoucně zasedlá / Opravdu, nejsem taková.

Nastasja

/přistoupí k Nině A. a políbí jí ruku, pak chvatně,
předstíráte !

se měla stvát ! Nejsíte přece taková, jak tady
/zvolá s hlubokou, upřímnou výčitkou / I vy byste

Myskin

Nastasja

Kde jsem jen viděla tu tvář ?
jake srdce má Rogožin !

Rogožin

Bude ho to mrzet ! Kniže, vykásli se na ně ! Uvidíš,
To nic, to nic.

/kolja objíma knižete, ostatní jej obklopi /
vym hlasem / O, jak se budete stvát !

/odejde do kouta, zastre si rukama tvář, přerývá-
zkřiví do nevhodného úsměvu / Mě může... ale ji..

Myskin

/zbledl, vyčítavě se zahledí na gannu, rty se mu
Ach bože ! / kolem se ozvou vykřiky /

Kolja

cesty ? / Vší silou udeří knižete do tváře /
/pusť Varju, zajčci / Věcně se mi budeš plést do

Gena

prosim !
/zachyť G. ruku, navyšost rozčilen / Tak už dost,

Myskin

sestru do tváře /
/se slepou zurtivostí se rozmáchne, aby udeřil

Gena

Přiclyne !
Tohle je děvče ! Blahopřeji vám k nastavajení,

Nastasja

se do různých zákoutí, zatímco Pasa a Kafa,
chystají vše k oslavě narození N.F. Jen Gena
z nepokojené zůstal třet v prostoru; Myskin
i Rogozin jsou duchem nepřítomní jako na začátku
hry /.

celo, pak se obrátí ke Ganovi / Prohral jste, Gavri-
lo Ardalionyč! / nenávistně se směje /
Komedie!
Věděla, že si ji chcete vzít pro těch pětasedmdes-

sat tisíc. Vysmála se vám!
/hájí se / Miloval jsem ji. Z počátku ano. Když
mně ji ale chtěli prodat, začal jsem ji nenávidět
jako zlý sen. Když haněbně, tak haněbně! Když
haněbně, tak se nezastaví před nicím! Ano, jsem
darebák!

Nejste darebák! Docela všední slaboch. Nenávidím
vás Gavrilo Ardalionyč!. A vite proč? Protože
jste vrchol nejdrzejší, nejještinnější a nejvulgár-
nější všednosti. Jste všednost naduta, všednost
nikdy nepochybující, jste vykvtí prostřednosti.
Ve vašem mozku ani ve vašem srdci nikdy nevznikne
nejmenší vlastní myšlenka. / rozkašle se /

/ztěží se ovládne / Pamatujte si, vy jeden...
pletichári... není nic urážlivějšího, než říci
člověku, že je všední, že je slaboch bez zvlášt-
no

Nenamlouval jste si jen své okouzlení ?
Ano, ano, tohle všechno je možné.../odkládá plášť
a směšný klobouk, komorna káča svrsky odnáší;
zamklá mladá dáma zpívá francouzskou romanci /

Myškin

Prohlásil, že vy, urozený a bezúhonný člověk,
nepokládáte za bezectnou ženu, zneuctěnou své-
táckým zpusťkém. Ale byl váš cit opravdový ?
kníže ! Hmalo vás to do salónu, abyste veřejně
/směje se suse / Ach, ty vaše intelektuální fikce
jste ještě schopni uslechťilých citů !

Ippolit

rira le dernier !
/ke Ganovi / Nejezděte k Nastasje Filippovně !

Myškin

Rira bien, qui rira le dernier !
/společnost u N.F. si připíjí / Rira bien, qui

Všichni

Urazil jste mě hůř než depaťcin, který mě poklá-
dal za schopna prodat mu svou ženu ! Ale chci pen-
zeiden až si je vydělám, budu navýsost originální.
Právě proto jsou peníze tak odporné, že přizdobí
člověka i nadáním. Vtrvám a dosáhnou cíle...

Gana

mokrym hadrem ! Vím, záleželo se mi o tom dnes
/jakoby přistihl G. při zlé myšlence /...zadusil
v noci.

Ippolit

nadání...nejraději bych vás...

Nastasja /Myskin se usadí do křesla /
 Pánové, nenapíjeme se šampanského ? Snad to
 pozvešne náladu.
 /všichni, kromě Gani, se napíjí /
 Darja Mate určíte horečku, Nastasjo .
 Nastasja /schouli se do pláštěnky /ano, mám a dost velkou.
 /starostlivě povstane, podívá se významně na
 Tockij /
 Nastasja /depandina / Neměli bychom raději odejít ?
 Ne, pánové, jen se posade, vaše přítomnost je
 dnes zvláště nutná. Povím, co jsem vám slíbila..
 pak si zahrájeme karty /zavlaďne ztrnulé nap:ěti/
 Nastasja /prude a znenadani / kniže, tady moji přátele,
 generál a Afanasij Ivanovič, mě chtějí provdat.
 Mám se vdát, nebo ne ? Udělám, co řeknete.
 /Tockij zbledl, generál ztuhl, Gana znehybněl,
 všichni třesli oči /
 Nastasja /selhává mu hlas / za...za koho ?
 Nastasja /prude, tvrde, zřetelně / Za Gavriilu Ardalionoviče
 Ivolgina.
 Myskin /chvilie ticha, jakási tíha mu leží na prsou,
 zasepta / N-ne...neberte si ho ! /těžce vydechne /
 /pánovité a vítězoslavně /Gavriilo Ardalionoviči,
 slyšel jste ? To je má odpověď. Tím ta věc jednou
 pro vždy skončila!

Generále, i vy si vezmete své perly, darujte je
mám narozeleny a poprvé v životě patřím sama sobě!

zadarmo. Dost už! Zítřka začneme nový život. Dnes
penechte a vemte na vědomí, že vám dávám svobodu

chtěl říct ? Afanasiji Ivanoviči, ty peníze si

čeká jen na těch sedmdesát tisíc ? To jste

čejně delikátně mnou ... nalozila... ale knize...

mi, než Nastasja Filippovně poděkovat, jak neoby-

/chvějícím se hlasem, se zkrivenými rty / Nezbyvá

mně a já věřím jemu.

mám naprostou důvěru. On uvěřil na první pohled

Knize je první člověk v mém životě, ke kterému

knize ?

/pohoršeně mumlá / Knize ! co s tím má společného

byť vážnějšího ?

odmítla. Celý můj život visel na vlásku, co může

lhned dala svůj souhlas, ale on řekl ne a já jsem

nevězného ? Kdyby byl knize řekl ano, byla bych

nerozumním vám, Afanasiji Ivanoviči, co je na tom

a srdce... na které závisí...

ukončit nějakou hrou tak vážnou věc... věc cti

slibila jste... docela dobrovolně... jak můžete

/koka / Ale... vzpomente si, Nastasja Filippovno,

Copak, pane ?

/důtklivě, s obavou v hlase / Nastasja Filippovno !

/rozechvěle / Nastasja Filippovno !

Nastasja

Gena

Nastasja

Jepancin

Nastasja

Lockij

Nastasja

Jepancin

Lockij

manželce, tady jsou ! /poda mu perly / Zitra, opus-
tim tento dům. S večírky u Nastasji Filippovny je
konec, panové !

/obklopili N.F., vzrušene / Nastasjo Filippovno !
Nastasjo Filippovno !

/důrazně zazvoněti, zrovna takové jako dopoledne
u Gani /

Při dvaceté ! konečně ! Panstvo, posadte se,

prosim./opět zvoněk / Rozuzlení ! /usedne, na rtech

ji pohrěva podivný úsměšek /

Nastasjo Filippovno, vtrhla k nám tlupa docísta

opilych lidí Rogozin. Prys už budete vědět,

Hned je uved !

Všechny? Vždyt jsou pod obraz .

Všechny ! Snad se neurazíte, panstvo, že přijímám

ve vaši přítomnosti takovou návštěvu !

/odhrne záves, hledí na Nastasju, pláše a nešťast-

ně, pak nepřičetně a potácivě přistoupí ke stolu,

ve vztažených rukou drží velký balík; položí jej

před N.F., pustane stát se spustěným rukama, jako-

by očekával rozsudek/

Co je to ?

/skoro šeptem/Sto tisíc.

Tak přece dodržel slovo. Co tomu říkáte roccenil

mě na sto tisíc .

Nastasjo, měj rozum ! Dobrá, sto tisíc je sto

Darja

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Rogozin

Nastasja

Kata

Nastasja

Kata

Nastasja

Vrchni

Nastasja Opravdu sis me chtel vzit, ano ? I když jsi vědel,
 ze tamhle ten dáva par dní před svatbou perly a já
 je přijimam, i když tedy Rogozin před tvou matkou
 o mne smlouval jde tedy pravda, co o tobě říkal
 Rogozin, že by ses pro tři ruble plávil až na Vasilj
 jevsky ostrov ?

Nastasja /tise, s neproston jistotou / Plávil by se .
 Nastasja Darjo, vidis toho pana, smeje se nam...
 Lockij Nesmeju se, pozorně posloucham.

Nastasja Proč jsem ho pět let trápil? Copak za to stal ?
 Urcite si myslí, že jsem nevěděna. Dal mi prece
 vzdělaní, a těch peněz co jsem ho stála, manžela mi
 nabel... Já s nim těch pět let nežila ! ale peníze
 jsem od něho brala a myslěla jsem, že jsem v pravu.
 Před lety jsem sice uzavřela, nemám-li si Afanasije
 Ivenoviče vzít, ale bylo to spis ze zlomyšlnosti.
 Pět let jsem hrála tunle komedii. - Ne, to radši na
 ulici, kam patřim. Bud se spustim s Rogozinem, nebo
 od zitrka půjdu prát pradlo ! Odejdu a všecko mu
 ted vezme ? Zptej se Gani ! Ani Ferdyscenko by si
 me nevezal...

Ferdyscenko Ne, Ferdyscenko by si vas nevezal, jsem člověk
 uprimny. Ale zato knize, ten by si vas vzal !
 Nastasja /zvedave se obrati na knizce / Je to pravda ?

Myškin /tise / Ano .
 Jevancin To se dalo čekat.
 Nastasja Delst napadnik, Darjo ; Ale ten to mysli doopravdu
 od srdce! /ke knizeti/ Chces si vzit Rogozinovu
 holku ?
 Myškin Chci vas jako počestnou ženu.
 Nastasja Ja ze jsou počestná ?
 Myškin Ano.
 Myškin Nastasjo Filippovno, proč se ponížujete, trpěla
 jste a vyšla jste z toho pekla čista. Proč chcete
 odejít s Rogozinem? Vratila jste panu Tockemu sedmdesát
 tisíc, všechno tady chcete nechat a to by nikdo
 neudělal. Já vás... mám rád, Nastasjo Filippovno...
 Když budeme chudí, budu pracovat, Nastasjo Filippov-
 no... /smich ve společnosti / Ale možná, že budeme
 velmi bohatí, Nastasjo Filippovno... Nevím zatím nic
 určitěho, ale přijel jsem vlastně kvůli tomuto
 dopisu... kvůli dědictví...
 Ptičyn Když byste mi dovolil nahlédnout do dopisu, mohl
 bych vám snad říci něco bližšího. /Vezme dopis
 a začte se. Všichni ztrnule hledí / Je to jistá věc.
 Začáte bez nejméně potíží skoro půldruhého milio-
 nu. Blahopřeji vám !
 Ferdysčenko /vykřikne / At žije poslední kníže Myškin !
 Lebedev /opile/ Hura !
 Jevancin Fantastické ! Gratuluji, gratuluji

/všichni, kromě Tockého a N.F. se tlačí kolem
 Myškina, objímají ho, třesou mu rukou /
 Šampanské !
 Kellier
 Nastasja
 /Darje, posměšně/ Tak vida, jsem knězna ! Ale proč-
 pak stojíte pánové, posadte se a blahopřejte nám !
 Káfo, páso, pojďte sem, budu se vdávat !
 Spánembohem děvečko, už je na čase !
 Sedněte si přečte vedle mne, kniže. Vino !
 Všichni
 Hurá !
 Jepancin
 /zatáhá Myškina za rukáv/ Kniže, chlapče, vzpama-
 tuj se !
 Nastasja
 /všimne si toho a rozasměje se / Ne, generale, jsem
 teď taky knězna ! Afanasiji Ivanoviči, blahopřejte
 mi přečte ! Teď budu všude sedět vedle vaší ženy.
 Co myslíte, je výhodné mít takového manžela ?
 Příkladruhého miliónu, kniže a k tomu pry ještě idiot.
 Co může být lepšího ? Přišel jsi pozdě, Rogožine! Vem
 si svůj balík, vdávám se za knižete a jsem teď
 bohatší než ty !
 Rogožin
 /spráskne ruce, z prsou se mu vydere zasténání, krik-
 ne/ Vzdej se jí, kniže ! /Všichni se smějí /
 Kvuili tobě, ne ? Hodil jsi na stůl peníze jako
 krupen! Kniže si jí vezme...
 Já si jí taky vezmu ! Hned, teď. Okamžitě ! Dam
 všechno na světě...

Měli by té vyhnat i / smích zesílil /
 Nastasja Slyšte, kniže, jak smlouva o vaší nevěstu ?
 Myskin Je opilý, příliš vás miluje.
 Nastasja A nebude vám potom hanba, že vám nevěsta málem
 utekla s Rogožinem ?
 Myskin Máte horečku.
 Nastasja A nebudete mi nikdy vyčítat, že si vaši ženu
 vydržoval Fockij ?
 Myskin Nastasjo Filippovno... když jsem uviděl vaši podo-
 biznu, bylo mi, jako bych uviděl známou tvář.
 - přišlo mi, jako byste mě už někdy k sobě volala...
 Já... si vás budu celý život vážit, Nastasjo Filippo-
 vno.
 Fockij Víde, idiot, a vi, že lichocentim nejdál dojde.
 Jevancin Vzdělany člověk, ale ztracený !
 Darja Je to dobrák !
 Nastasja Děkuji vám kniže, takhle se mnou ještě nikdo nemlu-
 vil. Vždycky o mne jenom smlouvali. Rogožine !
 Kam jsi mě chtěl odvézt ?
 Rogožin / jen se zachvěje, tupě zírá /
 Lebedev / z koutka / Do Jekatěrinhofu.
 Darja / vykřikne / Zbláznila ses, nebo co ?
 Nastasja / se smíchem vyskočí z pohovky / Ty sis vážně
 myslíš, že tomu dítěti zkazím život ? Na to je
 Afanasij Ivanovič, ten si v dětech libuje !
 Jedem, Rogožine ! Dej sem svůj balík !

Križe i k tobě se hodí Aglaja Jevancinová a ne

Nastasja Filipovna !

Učinná Sodoma, Sodoma !

Myškin /jen zastěna/ Je to možné ?

Nastasja Afanasij Ivanovič, vyhodila jsem oknem million!

A vy jste myslí, že budu celá šťastná, když si

vezmu ganěku za vašich pětasedmdesát tisíc řbeset

let jsem proseděla ve vězení, teď si to vynahrádám!

Tak co, Rogožine ? Jdeme !

Rožin /Těmž šileny radosti /Jdeme !

Nastasja Obstarěj vno, budu pit !

Rožin /ke kumpánům /nej, vy tam...vino

Nastasja A bude hubba ?

Rožin Bude, bude ! /k Darje , jež se blíží k N.F./Nechte

ji! Je moje ! Všechno je moje ! Nechte ji ! /Cela

tlupa je už rozjářena/

Nastasja Co řves ? /směje se /Jestě jsem tu paní já, když

se mi zachce , jestě té odtud vyzenu, jestě jsem si

tvé peníze nevzala. Dej to sem! /ke knížeti/

vidis, križe, tvá nevěsta si vzalať peníze , pro-

tože je zpusťlá ženská. Proč pláčes ? Směj se

jako já /tebou ji po tváři slzy/ Proč všichni

pláčete? Darjo, Káto, Pašo... Je to tak lepší,

križe, určité je to lepší, později bys mnou pohnal

a nebyli bychom šťastni. Nepřisahěj, nevěřím!...

I já jsem snilek...dávno jsem o tobě snila, už ne

vsi, v jeho domě...vždycky jsem si představovala

někoho jako jsi ty, dobrého, čestného, takového

hlupáčka... Ale vždycky přišel tady ten. Zneuctil

mě a pokoril, rozpálil, zkažil... Tisíckrát jsem

chtěla skočit do rybníka, ale byla jsem zbabělá.

No a teď... Rogožine, jsi připraven ?

Jsem! Nechte ji !

Hotovo ! Všechno je připraveno !

Dole čekají trojky s rolničkami !

Nastasja /Vezme do rukou balíček s penězi / Ganke, chce tě

odmítnit, Rogožine, poleze až na Vasiljevsky pro

tři ruble ?

Poleze !

Nastasja /ke Ganovi / Chci se ti ještě jednou podívat do

duse ! Vidíš tenhle balíček ? Je v něm sto tisíc.

Hodim ho teď do ohně. Jakmile začne hořet, vytáhni

ho, holýma rukama, když je vytáhneš, jsou tvoje.

Všichni jsou svědci, balíček bude tvůj. Celých sto

tisíc. Ale když ho nevytáhneš, peníze shori, nikoho

jineho k nim nepustim. A teď všichni pryč. Jsou

to moje peníze, dostala jsem je za noc s Rogožin-

em. "sou to mé peníze, Rogožine ?

Tvoje, královno !

Nastasja Tak odstupte, nepřekázejte! Ferdysčenko, prohrábněte

ohně.

Ferdysčenko Ruce mě nechtějí poslouchat.

Nastasja ach, co ! /hodí do ohně balík /

Všichni /vykřiknou, někteří se i pokrývají/Zbláznila se i
 Zbláznila i
 Japancin /pobíhá, k Pticyňovi/ Neměli bychom ji spoutat ?
 /pak k Tockemu / Ze blázni, vidíte, že blázni ?
 Všichni Probohe! Některí se shluknou kolem ohně, jiní vysko-
 čí na židle, aby dobře viděli /
 Lebedev /úplí/ Dušičko! Královno! Všemohoucí! pláží se pa-
 kolenu před N.F., natanu je ruku ke krbu/ Sto tisíc!
 Sto tisíc! Sam jsem viděl, jak je počítali. Dušičko!
 Bud milosrdná! Poruč, ať vlezu do krbu! Vlezu tam ce-
 ly, svou šedivou hlavu strčím do ohně! Mam nemocnou
 ženu a třináct dětí, hladových, otce jsem pohrbil
 minulý týden, Nastasjo Filippovno! /znovu sahá do
 krbu /
 Nastasja Zpátky! /odstrčí lebeděva/Všichni ustupte! Gano,
 co stojíš, nestyd se! Vlez do krbu! Tady je tvé štěstí!
 /Všichni se rozestoupí, Gana se však nehne z místa/
 Penize shorí a ty se pak oběsis /balík najednou chytne,
 všichni povzdechnou/
 Lebedev /znovu se vrhne k ohni / Dušičko!
 Rogozin /stáhne lebeděva zpět, opájí se N.F./ Vidíte mou
 královnu! /téměř nepřítelně/Takhle je to po našem!
 Kdopak z vás by tohle dokázal? padavkové?
 Ferdysčenko Za jedinou tisícovku vyneš balíček v zubech!
 Keller V zubech bych to taky dokázal!
 Hlasy k čertu! Shorí to! Shorí!

/vrhne se ke Gani a zbešle ho tahá za ruku/
 Já! Nech té komedie ;
 /odstrčí Ferdýščenka, otočí se a jde ke dveřím.
 při druhém kroku se zapotáč a upadne na podla-
 hu/
 Omdlel ;
 Nastasja /vytáhne peníze z ohně / Všechny patří jemu ;
 Slyšíte, pánové ? /položil balík vedle omdlelé-
 ho Gani / Přece jen nešel ; Ješitnost je tedy
 silnější než ziskuchtivost ; Spohem, kniže ;
 Poprvé v životě jsem viděla člověka ; Jedem,
 Rogožine ; /Cela tlupa se s halasem žene
 k východu /
 Nina A. Varja
 Ippolit /posměšně/Vydělal jste si sto tisíc, proč tedy
 nejste originální. /směje se suchým smíchem/
 Peníze jsem vrátil. Jsem příliš čestný pro čin
 tak nízký.
 Čestný ? Zbabělý, Gavrillo Ardalionoviči, zbabělý.
 Malých nízkostí se budete dopouštět neustále.
 /bezmočně, vztěkle k sestře/Prosim tě, proč
 neumírá ? Zavázal se, že do tří neděl umře,
 a ještě tu ztkonastl. Už ani nekešle.
 Rira bien, rira le dernier ?
 /přiskrceně zpívá /
 Ippolit

/ke knížeti / A co vy, kníže ? Přesvědčil jste se o pravosti svých citů k Nastasji Filippovně ? Utekala přece Rogožinovi a žila s vámi...

Myskin

O, kdybyste věděl s jakou hrůzou vzpomínám na ty dny! Byla přesvědčena, že je nejhrůšnější, nejbídnejší stvoření na světě. Aby to dokázala, utekla zase k Rogožinovi. Miloval jsem ji... velmi jsem ji miloval... ale potom... potom všechno uhnula. Co uhnula ?

Ippolit

Že už k ní cítím pouze lítost.

Myskin

A proto jste vyhlédl Partena Rogožina ?

Ippolit

Z a h r a d n í c k ý n ů z .

Přícházím snad nevhod, Partene ! Nikdy by mě nenapadlo, že bydlíš v takovém smutném domě, ale sotva jsem ho zahlíd, řekl jsem si : to je určitě on !

Myskin

/neurčitě se usmaje /

Rožin

Světbu budeš slavit tedy ?

Myskin

/otřesen nečekanou otázkou / T-tady.

Rožin

Brzy ?

Myskin

Viš přece, že to nezáleží na mně.

Rožin

Nechci stát v cestě, Partene . Přijel jsem, abych ji přemluvil k odjezdu do ciziny . Ale jestliže

Myskin

jste se opravdu zase smířil, vůbec se jí neukážu .
Viš dobře, že jsem nikdy nebyl tvým opravdovým

sokem... Ani tehdy, když utekla ke mě...
 Citim k ni lítost, ne lasku. Bud tedy klid-
 ny a nepodezřivej mě. Mám tě rád, Partene.
 /tiše/. . . Když jsem s tebou, věřim ti. . .
 Ale sotva odejdu, začneš mě podezřívat.
 Už pět dní jsem u ni nebyl, bojím se, že mě
 vyžene. Sedám takhle doma, a když už mi to neda,
 jdu ven a pizím se kolem jejího domu, nebo se
 schovám za roh. . . Takhle to ted mezi námi vypadá.
 Nebudu ti překážet, Partene.
 /oči mu zajiskřily, tvář se zkrivila zlym úsmě-
 kem/ Poslouchej, proč mi tak na jednou ustupuješ?
 A proč jsi přišel? Z lítosti?
 Nevertis mi?
 Věřim, ale nerozumim. Nejspis je tva lítost
 větší než moje láska.
 Tvoje láska se podobá zlobě. A jestli jednou
 přestane. . .
 Tak ji zabiju?
 /se zachvěje/Budeš ji strašně nenávidět za
 všechno utrpení, které ted prožíváš. Divim se,
 že si tě chce zase vzít, vzdáť už ti dvakrát
 utekla od oltáře, má nějakou předtuchu. . . Co
 ji k tobě láká? Penize? Nesmysl. Nebo jen to,
 že chce mít manžela? Teč by našla i deset bez
 tebe. Nebo že ji tolik miluješ? Jedine to

Myškin
 Rogozin
 Myškin
 Rogozin
 Myškin
 Rogozin
 Myškin
 Rogozin
 Myškin
 Rogozin

snad...Kdovi, možná že vám Bůh ještě dopomůže k svornému soužití!

Rogozin /přudee zvolá / Ne, tomu nevěřím !

Myskin Proč ?

Rogozin Miluje jineho. Zrovna tak, jako já miluju ti,

Myskin Zrovna tak ona miluje jineho. Tebe !

Rogozin Tebe !

Myskin Tebe !

Rogozin Tebe ! Jenže si myslí, že si tě nesmí vzít, protože by tě zneuctila a zničila. Nebyť me, už dávno by se vrhla do řeky. Neudělala to jen proto, že já jsem pro ni ještě strážnějši než řeka.

Bere si mě ze vzdoru...

Myskin /silně rozrušen, vzal do rukou nůž, mumlá /To je všechno jenom zárlivost, chorobná zárlivost, ty všechno strážně přeháníš...

Rogozin /vyrve knížeti nůž /Nech toho...

Myskin jako bych to byl věděl, jako bych měl tušení, nechtělo se mi sem ! Chťel jsem na všechno zapomenout.../opět maně vezme nůž/

Rogozin /znovu vyrve knížeti nůž, zastrčí jej do knihy a tu pohodí /

Myskin /roztržitě/ Rozřezáváš jim listy ?

Rogozin Ano, listy...

Myskin Ale je to přece zahraničnický nůž ?

Rogozin Zahradičnický.

Myskin Ale je docela nový.

Rogozin /zbesile křičí/Co na tom !Jako bych si nemohl

koupit nový nůž !

/nejednou se zasměje / Odst...ta má nemoc...

bylám někdy hrozně roztržitý a směšný...Sbohem.

Ive Nikolajeviči! Máš u sebe křížek ?

Ano.

Ukaž .

/rozhlí se /

Dej mi ho.

Proč ?

Budu ho nosit a ty nos můj.

S radostí, pobratrime se /vyměňují si křížky /

/chce o obejmout Rogozina, který váhavě zved-

ne ruce a hned je zase spustí /

/odvrátí se od křížete, pak se obrátí, rty se

mu třesou, oči planou, zvedne ruce a pevně kni-

zete obejmě, bez dechu / Tak si ji vezmi, když

je ti souzena! Je tvá ! Ustupuj! Pamatuj na

Rogozina ! /zmizí za dveřmi /

Ippolit a hlasy Město, město... Petrohrad... ulice, ulice, ulice...
 Gizi duše je hádanka... ulice, ulice, ulice...
 Mýřkin /jde ulicí/Tak dlouho jsem se stýkal s Rogozinem...
 Ippolit Ale znáte Rogožina ?
 Hlasy Město, město... Petrohrad... nožičku kram...
 Mýřkin Pletou se mi myšlenky, hlava se mi točí... všechno se musí vyjasnit ! /stoupá po schodech /
 Rogožin /uplně nahore na schodišti zastoupí knížeti cestu, chvíli mlčí /
 Mýřkin /uchopí ho za ramena a natoci do světla /
 Rogožin /tvář znetvoří vztekly úsklebek zvedne pra cu ruku, v ní se zaleskne nůž /
 Mýřkin Partene, nevěřím... /vydá strážný ; ničemu nepodobný skřek, upadne, je zmítán křečemi a šubáním, sveze se po schodech dolů /
 Rogožin /uteče /
 Všichni / seběhnou se ke knížeti a ukládají ho do křesla /

Ippolit / odpocíval na své posteli kdeś v rohu u zdi, dostane

záchvat kašle, dusí se, vyběhne do prostoru, zvoni

poplašeně na malý ruční zvonek jakoby volal záchranu ;

na jeho velkém bílém kapesníku se objevila krev /

Krev...zkrev...! /pohlédne na Holbeinův obraz / jestliže

je smrt tak hrozná a přírodní zákony tak mocné, jak te-

dy mohou být překonány ? / podívá se na kapesník,

uzkostně / Už jenom dva týdny ?

Kolja /přistoupí k Ippolitovi / Pojedeš s námi do Pavlovska..

mezi stromy a lidt...bude ti líp.

Ippolit /najednou sarkasticky / Včera byl u mne medik

Kislorodov...Přesvědčením materialista a atheista,

právě proto jsem ho zavolał, potřeboval jsem někoho,

kdo by mi konečně řekl holou pravdu...Také to udělal...

Zbývá mi čtrnáct dnů, ale mohu umřít i náhle, třeba

zítra.../najednou se vyděšeně rozhlíží / Probaha,

kolik je hodin ? Slunce už vyšlo ?

Kolja ještě ne. Měl by sesklídnit...

Ippolit Pořád mluvíš jenom o spánku...Jen co vyjde slunce,

půjdu spát. Kde jsou všichni ?odešli ? Zavolej je,

Kolja.. Už je čas...

Kolja /starostlivě se dívá po Ippolitovi, vezme zvonek

a zvoni /

Včera ráno jsem se doveděl, že umru... Proč jsem opustil svůj pokoj? Kdybych teď nedošel ke konečnému rozhodnutí, nikdy bych jej neopouštěl. Myslel jsem, že nestojí za to žít jen několik týdnů, začínala se mě vážně zmocňovat asi tak před měsícem, ale úplně mě ovládla teprve dříve. Dávno jsem věděl, že mám souchotičku. Ale čím jasnější bylo, že se nevyléčím, tím víc se mi chtělo žít, žít svůj život; vzpomínám si, že jsem jakým dychtivým zájmem jsem tenkrát začal sledovat život. Nedokázal jsem čekat na kolju, když mi bývalo špatně, zajímal jsem se o všelijaké povídky, že se ze mě snad stal křevetik. Teď už je mi všechno jedno, ale tenkrát jsem hrýzl svůj polštář. Prál jsem si, aby mě, dvacetiletého, polonahého, bez bytu, bez práce, bez příbuzných, hladového, chtěl jsem být veřejným pracovníkem... Chtl jsem zjistit pro štěstí všech, chtěl jsem objevit a hlásat pravdu... Tolik jsem toho chtěl! Teď už nechci nic, nechci ani chtit... / vykřikne / Ano, příroda je zlomyslná! Proč jen vytváří nejlepší bytosti, aby se jim později vymála? / utóčí proti všem / Co mám z vašich strůmů, z vašeho východu a západu slunce, z vašeho blančivého slunce, z vašich spokojených tváří, když všecek ten hodokvas začal tím, že jediné mě odvrhl jako zbytečného?

/opět éte/ Káby bylo v mé moci nenarodit se, urči-
 té bych svůj život za takových podmínek nepřijal ;
 Aspon je však v mé moci zemřít. Vracím sečtené dny.
 Neurám proto, že není v mých silách přestat čtr-
 náct dní. Sebevražda je však jediný čin, který mohu
 ještě poít a dokončit z vlastní vůle ; je to moje
 poslední možnost jednat. - Rozhodl jsem se umřít
 při východu slunce. Svou kostru odkazuji Lékařské
 akademii k vědeckým účelům, / zahlédne světlo / Slun
 - ce vyšlo ;
 Ferdýčenko Myslel jste, že nevyjde ?
 Ptičyn Zás bude celý den vedro.
 Varja Abychom šli.
 Gana / k Ippolitovi / jste pozér a hlupák ;
 Všichni Dobrou noc ;
 Kolja Ale vzdýf on se zastrel, ted hned ;
 Gana Nezasstrel se ;
 Kolja /přiskoci k Ippolitovi a chytne ho za ruku/ denom
 se na něho podivejte ;Nestújte tu tak./Keller,
 Lebedév Jaká učiníme opatření ?
 Ivoglin Nezasstrel se. Je to klukovina.
 Gana To právě chtěl, aby mu drželi ruce ;
 Ippolit /pobouřené / Hrozně řadi by viděli jak se
 zastreli !
 Gana Mrzíms, že to nevidíme./Všichni se smějí/

Dopovím vám tedy pravdu, uvidíte se jako v zrcadle...
Protože jsem k vám upřímný a budu až do konce.

Vím, že mě nemáte rád.

/zhurta/ Myslíte, že vás mám rád ?

Nevstímate si jich! Jste velmi slabý...

/už se probíral, přistoupí k Ippolitovi, obejmě jej/
výstupu/ Krev... Tak tedy pozítří... nebo zítra ?

hned vám dokážu... /dostane zachvat jako na počátku
v kapsičce u vesty... všech deset... Vraťte mi pistoli,

přísahám! Docela náhodou... mám kapsle, tühle,

/zoufale od jednoho ke druhému / zapomněl jsem,

/začne se smát a nakazí ostatní /

Nebyla tam kapsle !

Tedy selhala.

Je nabita.

Snad ani nebyla nabita.

Selhala ?

/shuknou se kolem /

židli, nechápavě se rozhlíží /

jako podřady Kellerovi do nárůce ; je posazen na

/zmatečně kňoutek, ozve se suché cvaknutí. Skáči se

/přiskáčí, aby mu srazil pistoli /

kapesní pistole se octne těsně u jeho skráně /

kupředu, druhou rukou sáhne do kapsy kabátu, malá

Ohl, chl, nechte mě ! /dostane sklenici vína, vyjde

Dost ! Ulehnu... jen jediným douškem připiší slunci!

Ippolit

Myskin

Ippolit

Myskin

Ippolit

Gena

Keller

Přilým

Keller

Gena

Lebedev

Všichni

Ippolit

Keller

Ippolit

počim vám pravdu o Aglaře...
/zazáři mu očka, když slyší, že se vše uklidnilo/
Letovisko Pavlovsk... Park... Kolonáda... koncerty i Proma-
jal jsem vám vilku s terasou, knize.
Byl jste tak šťastný, knize i /podejde a začne hrát
na housle, ostatní vytvářejí koncert přírody /

Lebedev

Kolja

Myškin sedí v lenošce. V pozadí se přibližují Lizaveta a její tři dcery. Lizaveta Opravdu, kníže, myslěla jsem, že tě najdu ještě nemočněho na lůžku. Zdržíš se dlouho? Celé léto.

Myškin Lizaveta Neženiš ses? /Alexandra a Adelaida se zasmějí, kníže s nimi/ Na tom není nic k smíchu, to se stává. Proč ses nenasstěhoval k nám? To sis najal tady od toho? Proč se pořád tak kroutíš? Je snad opilý? Ta tvá společnost se mi moc nelíbí.

Aglaža Lebedev Aglaža Slyšela jsem, že vykládáte Apokalypsu, Lebeděve. /kroutí se / Už patnáct let.

Ivolgin Aglaža /chce podráždít matku / Buďte tak laskav a vložte mi ji některý den, když jsme teď so usede. Musím vás trochu upozornit, že z jeho strany je to pouhé šarlatánství. Ovšem letovisko má sva práva a rozmary. Dovoďte, abych se představil, jsem nešťastný generál Volgin. Nostival jsem vás na rukou, Aglažo Ivanovno.

Lizaveta Aglaža /vzpíne / jako obvykle lže, přitělí. Zapomněla jste, mamá, opravdu mě choval, bylo mi asi šest let. Udělal mi luk a šípy a já postrelila holuba.

Adelaida Alexandra A mně přinesl lepenkovou přilbu a dřevěnou šavli. Také se na to pamatují.

/dojme se / pamatuji se, pamatuji se; Byl jsem tehdy
 stábním kapitánem a vy - takový drobeček... Gana...
 Byval jsem zvan...
 Lizaveta Tak vidíš, kam jsi to přivedl! Přece jsi nepropil
 všechny uslechtilé city, když tě to tak dojalo.
 A ženu jsi utrápil. Jdi, postav se za dveře a
 poplaš si, snad ti bůh odpustí.
 Ivolgin /pokorně vstane a odejde, za ním Gana /
 Aglaja To odešel Gavriila Ardalionyč ?
 knize Ano.
 Aglaja Matem bych ho nepoznala.. změnil se k lepšímu.
 Varja Byl vážně nemocen.
 Lizaveta Nic se na něm nezměnilo. Co na něm najednou vidíš?
 Kolja Není... nad truchlivého rytíře.
 Alexandra /směje se / Také si myslím.
 Adelaida Jsem tehož názoru.
 Lizaveta Jaky truchlivý rytíř ?
 Aglaja /hnevité/ Už zase překrucujete moje slova ?
 Kolja Opakují do slovně váš výrok! Před nedávnem jste listo-
 vala v Donu Quijotovi a prohlásila jste, že není
 nad truchlivého rytíře. Nevím, zda jste tím míní-
 la Dona Quijota nebo někoho jiného, ale někoho
 jste tím určitě myslěla... A nebyl Adelaidy Ivanov,
 nyní, myslím, že bychom všichni už dávno věděli,
 kdo to vlastně je.

Adelaida

A zač mohu já ?

Kolja

Nechtěla jste ho namalovat, Aglaja Ivanovna

vás o to tehdy žádala.

Adelaida

Ale jak jsem ho měla namalovat, když

...hledí, jež z oceli je,

před nikým už nevedal.

Lizaveta

/rozčilli se / jaké hledí, ničemu nerozumím.

/dívčata se smějí / zase nějaký nový nesmysl..

Aglaja

/vázně/ žádný nesmysl, ale nehlubší účta...

Lizaveta

Napřed se chechtají a potom zas účta. Blázní !

Aglaja

Neohlubší účta, protože v té básni je vylíčen

člověk, který předně je schopen vytvářet si ideál,

za druhé v něj věří a nakonec mu dokáže slepě

obětovat život. To se tak hned nestává. Není

sice řečeno, co tvořilo onen ideál truchlivého

rytíře, ale zřejmě to byl obřez čistě krásy a za-

mlouvaný rytíř si jeho heslo vepsal na svůj

štit : N.F.B.

Kolja

A.M.D.

Řekla jsem N.F.B. a chci to tak říkat. Rozhodně

však je jasné, že truchlivému rytíři už vůbec ne-

záleželo, jaká v podstatě byla dáma jeho srdce.

Jemu stálo, že si ji vyvolil a uvěřil v její

existenci krásu a pak ji do smrti uctíval. V tom

je právě jeho zaslouha, že i kdyby se z ní stala

Zlodějka, on jí dal mušel věřit a lámat kopy pro její čistou krásu. Básník vtělil do jediné nevědy postavy rytíře celý pojem středověké platonické lásky. V truchlivém rytíři dostoupil tento cit nejvyššího stupně, asketizmu. Truchlivý rytíř je také Don Quijot, jenže vážný. Napřed jsem něčemu nerozuměla a jen jsem se směla, ale teď mám truchlivého rytíře ráda a vážím si jeho jednání.

Je to asi nějaký hlupák. Chci ty verše hned slyšet. Kníže, měj strpení, musíme to přečkat spolu.

/recituje /
/k Ippolitovi / jak mohla sloužit takový krásný, opravdový cit s takovým zjevem a zlomyslným posměchem ?

Snad proto, že do letoviska přijela Nastasja Filippovna.

Usadila se u Darity Alexandrovny v nevzhledném domku. Ale její kočár je ze všech nejlegantnější. Hned se kolem ní sešklupil houf mladých i starých ctitelů. Jistý oficiálně zasnoubený letní host se pohňval se svou snoubenkou.

Plukovník P. málem proklel svého syna. Nesetl se vstředně, ale s neobyčejným vkusem. Má u sebe mladou dívku a ta po večerech krásně zpívá.

Hlasý

Hlasý

Ippolit

Myskin

Aglaja

Lizaveta

/Skriptot pisku, Myskin se lekne, když spatří Rogožina./

Rožin / s naučenou nenuceností / věděl jsem že bloumáš

někde v aleji... Dostal jsem tvůj dopis, Ive Nikolajevi-

viči... že se ti chce !

Myskin Opakuji ti, znám jen jednoho Parfena Rogožina, toho,

s kterým jsem si vyměnil krížek. Na toho, který na mě

zvedl nůž, jsem zapomněl. Všechno, co se stalo, poklá-

dám za hole poblouznění,

Rožin /zasměje se / Co ty víš o mých citech! Možná, že jsem

toho dodnes nelitoval...

Myskin Proč se na mě tak zlobíš ?

Rožin Nemám tě rad, Ive Nikolajeviči...

Myskin Pořád věříš, že má rada mě ? Víš, ona tě má snad nej-

raději ze všech, dokonce tak, že čím víc tě tápí, tím

tě má raději. Neprizná se k tomu, musíš to umět vidět.

Tvoje povaha, tvoje láska ji přece musí omráčit ! Víš,

žena umí člověka k smrti utrápiti posměšky a vůbec ne-

pocití výčitky svědomí, protože si v duchu říká : Ted

ho k smrti utrápím, ale pak mu svou láskou všechno

vynahrádím...

Rožin /nahlas se zasměje / Je to tedy pravda !

Myskin /zmaten / Co je pravda ?

Rožin Ona mi to už dávno říkala. Dušovala se, že jsi až po

uši zblázněný do Aglajidepančinové. Poslouchej, co

ti teď řeknu. I když ji už nemáš rád, ona nepres-
tala mít ráda tebe. Víš přece, že tě chce s
dependenciovou stůj co stůj oženit, dala mi takový
slib / uchechtne se / Až půjdou k oltáři oni,
půjdem i my. Vůbec se v tom nevyznám...: "Chci
no vidět šťastného," povída ...

Blouňeni, přece jsem ti psal, že je Silena...
Silena? Jak tedy může psát Aglaji dopisy ?

Dopisy ?

Posla Aglaji dopisy, všechny jsem četl...
Pry : až půjdou k oltáři oni, půjdem i my.
Prisahala, sundala ikonu a políbila ji. Je to ted
na tobě, kniže / chechtá se a odejde /

Rogozin

Myškin

Rogozin

Myškin

Lizaveta Dovol mi otázku. Poslal jsi před dvěma měsíci Aglaře dopis ?

Myskin P-poslal.

Lizaveta Ukaž mi ho.

Myskin Já ho nemám, jestli ještě existuje, má ho Aglaja I.

Lizaveta Nevytácej se !

Myskin Nevytáám se...

Lizaveta Mlč ! Mluvit budeš potom ; Co bylo v tom dopise ?

Myskin Myslim, že si to ještě pamatuji : "Když jste mě počila důverou, ale snad už jste na mě docela zapomněla. Proč Vám píšu ? Nevím, ale zmocnila se mě nezadržitelná touha připomenout se Vám, jediné Vám. Potřebuji Vás, velmi Vás potřebuji. Ze srdce bych si přál, abyste byla šťastná. Jste šťastná ? Bratrsky Váš L. Myskin

Lizaveta Co to má znamenat ?

Myskin Jednoho slunečného rána jsem vzal pero a napsal dopis - . Proč zrovna jí, nevím. Někdy zatouží člověk po blízké duši..

Lizaveta Jsi do ní zamilován ?

Myskin N-ne...psal jsem jí jako sestře.

Lizaveta Lžeš mi nebo neíše ?

Myskin Nelžu.

Lizaveta A co to je s tím truchlivým rytířem ?

Nemám tušení, asi nějaký žert.

Myškin

Lizaveta

No to je nadšená! Ale copak se o tebe opravdu

může zajímat? Přece o tobě sama řekla, že jsi

idiot. Neměvej se. Holka je věvojná, bláznivá,

rozmazlá. Když se do někoho zamílne, určitě ho

bude nahlas hanět a posmívat se mu. Já byla

zrovna taková; přijel jsi kválitamte...

Nepřijel.

Myškin

Lizaveta

Přísahám, že nepřijel proto, aby ses oženil

s tamou?

Přísahám

Myškin

Lizaveta

Věřim ti, můžeš mě políbit. Ale uvědom si, že

tě Aglaja nemílne, a zarád se podle toho.

A nikdy si tě nevezme, dokud já budu živa.

/posadí se uprostřed prostoru, necítí se dobře /
 Aglaja /vejde, rovnou ke knížeti/ jsem velmi ráda, že
 konečně můžeme odstranit všechna nahromaděná nedo-
 rozumění. Tedy: ucházíte se o mne nebo ne ?

Ach, bože !

Nežete, kníže, mluvit pravdu. Kvůli vám mne pro-

následují podivnými výslechy. Nuže ?

Necházel jsem se o vás, Aglajo Ivanovno, ale...

víte sama jak vás miluji...

Ptám se vás, jestli žádáte o mou ruku ?

Žádám.

Ne tak, milý příteli... tohle je téměř nemožné...

Odpustte, kníže, odpustte, můj milý!... Lizaveto

Prokofjevno... mělo by se zasmánout...

Neplette mě do toho !

Dovolte, abych i já k tomu něco řekla. /ke knížeti/

Na čem vlastně hodláte založit mě štěstí?

Nevim, opravdu nevím... Miluji vás, Aglajo Ivanovno,

velmi vás miluji, jenom vás...

Nejsme děti a musíme se na to podívat z praktické

stránky. Jak to vypadá s vašim jménem?

Ala, Aglajo. Co to je ? Co to je ?

!jaková hanba !

Jméni... To myslíte peníze ?

Myskin

Aglaja

Lizaveta

Aglaja

Myskin

Aglaja

Myskin

Jepancin

Lizaveta

Aglaja

Myskin

Aglaja

Jepancin

Lizaveta

Myskin

Lizaveta /k Jevančinovvi/ Tak se na ni podívej, Ivane Fjodoroviči, to je celá ona. Copak to s námi děláš, ty zlá děvče!

Aglaža /v jiném prostoru, objímá Lizavetu, pláče štěs- tím, libá jí tváře a ruce / nebo to myslí doopravdy? Počkej tu příteli, počkej.. to štěstí? A z její strany... je to jenom žert, dcery... jsi vůbec schopná... tak říkají... vytvorit že budeš mít víc, ale... v první řadě štěstí mává rána... nemyslím kvůli jmení, i když jsem čekal, To je divné... Totiž je to takové překvapení, tak-

Myškin Miluji Aglažu Ivanovnu...

Jsem otec a ničemu nerozumím. všechno znamená. Uzněj, chlapče, jsem přece otec. Aspoň ty mi vysvětlí, aspoň ty mi řekni, co to

Myškin /smutně/Vidím, že se mi Aglaža Ivanovna vysmívá.

Ive Nikolajeviči? To je, to je... Mohlo tě napadnout něco podobného,

Lizaveta Ne, tohle už nestrpím! /vyjde za níma/ Adela jsem, že je to žert! /Všechny vyběhnou/ smichy/

Aglaža Vyborně! To zvyšl náš příjem... /Sestry vyprsknou

Myškin Chtěl bych složit zkoušku na domácího učitele. Hodláte spoužit v úřadě?

Aglaža Jenom? Ostatně na tom nezáleží, budeme šetřit. Mam... ted sto třicet pět tisíc.

Aglaža "ajste

Aglaža Zlá, ano jsem zlá ! Zhyčkaná ! Reknete to tátin-
kovi. Ach, vzdáť je zde !

Jepančín Mlá može / Liba ji ruku, rozjaren/, tak ty milu-
ješ toho mladého muže ?

Aglaža /vzplane / Ne, ne, ne! Ani vidět ho nemohu !
Uděj jak chceš, on tam čeká. Nemělo by se mu
šetně naznačit, aby odešel ?

Aglaža Ne, ne, ne, to je zbytečné. Chci... toho mladého muže
požádat za prominutí. /vykročí směrem k sedičimu
Myškinovi, obrátí se, smutně/ Dam se do smíchu!
Umru smíchy ! /rodice a sestry naslouchají/
Odpustě hloupému, osklivému, zhyčkanému děvčeti
/vezme ho za ruku/ a věte, že si vás všichni nes-
mírně vážime. A jestli jsem dovolila zlehčit vaši
milou... dobrou prostodušnost, odpustě mi to.

Myškin Proč to říkáte... proč... se omlouváte ?
Jepančín /pohlédne na Lizavetu/ tak co to znamená ?
Lizaveta Bojím se to vyslovit.

Alexandra Je to jasné.
Lizaveta Jasně jako den.

Adelaide Miluje.

Alexandra Je zamílovaná.

Lizaveta /pokřikuje se/ Bůh ji zehnej, jestliže to má být
její osud !

Jepančín Baze, osud, osudu člověk neujde !

Gena / k Varje, která vesla / Bylas tam ?

Varja

Ivolgin / v jiném prostoru, kriti na Ippolite /

Ze neexistoval ?

Ippolit Žádný kapitan Jeropegov neexistoval

Ivolgin /kriti/ kapitan Jeropegov..ne kapitan..Kapiton..

podplukovník !

Gena /vztekle / Už zase řeve ! Vyzvědělas něco ?

Varja

Ivolgin /řeve/ Jeropegov, Jerovska Jeropegov, že neexistoval?

Ippolit No vida, jednou Jerovska, podruhé Kapitoška ;

Ivolgin Kapitoška, pane, Kapitoška, ne Jerovska ;Kapiton,

Kapiton...kamarád...Protil jsem za něho...vlastním

tělem jsem ho chránil...padl.

Gena Já ho odtud vzánu...nebo půjdu sám.

Ivolgin

/rozrazi dveře, ke Ganovi / Velevážený, jestliže ses rozhodl obětovat tomuto utrinosovi a nezabohu

pohostného svého otce, pak moje noha již nikdy nepřekročí váš práh. Bud já nebo tento...šroubivrtá

mi v duši, docela bez ucty...jako šroub.

Snad vyvrtka ?

Ippolit

Nikoli vyvrtka, protože jsem pro tebe generál a ne Láhev. Mam řády a vyznamenání...a ty máš houby.

Jděte se prospat.

Gena

Ivořin
Prospat ! Uražíš mě ! Všichni jsou proti mě, cizí
i vlastní .

Gana
Přestaňte už s tím divadlem ! Kdybyste nám raději
nedělal ostudu !

Ivořin
Ostudu ? Tobě mohu dělat jenom čest...

Gana
/vyskočí, je k neudržení / Vy můžete mluvit o cti !

Ivořin
/zabourá / Cos to řekl ?

Gana
Stáči, abych řekl jediné slovo...

Nina A.
Gano, co to děláš ?!

Ivořin
Mluv !

Gana
/tragičky / Setřím vás jediné kvůli matce.

Ivořin
Mluv, nebo tě stihne otcovské prokletí !

Gana
Já se tak leknu vašeho prokletí !

Mlč, Gano !

Gana
A žádný Jeropegov neexistoval !

Ivořin
Tak to slyšíte, i vlastní syn říká, že Kapitůvka nee-
xistoval ! Dost ! Pryč z tohoto domu, Nikolaji ! Vezmi
můj vak !

Nina A.
Ne... / chce Ivořina zadržet /

Varja
Vraťte se, tatínku, soustě se divají.

Všichni
/ vyhlíží jí s maskami zvedavců /

Ivořin
/ napřáhne ruku a zvolá / Bud proklet tento dům !

Gana
Bez divadelních efektů to ovšem nejde ! Nechte ho,

nemá kam jít, za půl hodiny je zpátky.

Varja
A on nás zas všude zůstává jako věra.

Jako včera ?
 Varja
 Co jim napovídá ?
 Varja
 Byl u depačtinu...
 Varja
 Trosil o nějakou práci, potom si začal na nás stě-
 zovat, hlavně na tebe...
 Kolja
 Tak kam se povlečeme generalle? Peníze nemáte a já
 taky ne. Ted tu uprostřed ulice sedíme na holič-
 kach.
 IvoLgin
 Ve mi milejší sedět na holičkách než ležet na
 holičkách ! kde je má svěžeest, kde mláďi mě ? kdo
 to zvolal ?
 Kolja
 To je z mrtvých duší...
 IvoLgin
 Mrtvé duše ! Až mě pochováš , napiš mi na hrob. Zde
 odpocívá mrtvá duše.
 Gena
 /chytně se za hlavu / Vědi to o něm nebo ne ?
 Varja
 Aglaja je divná, snad ona...
 Varja
 To mi ještě šněželo ! Zloděj ! Hlava rodiny a zloděj!
 Gena
 Nesmysl ! Pišácká historka...
 Varja
 Zloděj a opilec ! Já žebrák, sestřin muž lichvář,
 pěkná rodinka. To se má Aglaja v kom zhlédnout !
 IvoLgin
 Mne hanba pronásleduje jen ! kdo tohle zvolal ?
 Kolja
 /postřešeny / Nevim, tatinku !
 IvoLgin
 Ubohá Nina, kdysi jsem jí tak říkával, dávno...
 Iva matka má andělskou duši, Koljo !

Je vim, tatinku; Tatinku drahy, vraťme se domů
 k mamince! No, proč pláčete. /pláče, libá otci ruce/
 Libáš mi ruce, má? /Ano, vám, vám!
 Bůh ti žehnej, za to, že tak uctíváš ke zpusťlemu,
 ano, ke zpusťlemu starci... de mi tak úzko... tak
 smutno je mi...
 Co se vztekáš. Vůbec se nevyznáš v Aglaji! Ta
 odmítne nejkvůlišino ženicha a uteče k nějakému
 studentikovi na půdu umírat hlady - o tom právě
 smí! Tyš nikdy nedovedl pochopit jak ohromně bys
 stoupl v jejich očíh, kdybys pevně a hrde snášel
 naši situaci.
 Však se ještě uvidí! Tak co ses dováděla?
 Kniže... knižin je oficiální ženich. Aglaja svolila.
 Dnes večer čeká... hosty. Chťeji to veřejně oznámit.
 Tedy...
 /směje se / Rara bien, rira r... mlier.
 Chávo, kde hrob je tvůj ikdo tohle zve.
 /vydřšen/ Nevím, nevím...
 /blábol/ Sehní se, sehní... všechno ti povím...
 hanba... sehní se, pošeptám ti to... hanba/Zrudne,
 drobna křeč mu proběhne tváří; nachýlí se a tíže
 klesne Koljovi do naruče /
 /vykřikne / Mrtvice! /Vleče otce ze scény/
 Kolja

Kolja
 Ivoľgin
 Kolja
 Ivoľgin
 Ippolit
 Gena
 Varja
 Gena
 Varja
 Varja
 Ivoľgin
 Kolja
 Ivoľgin
 Kolja

Teďy konec
 /zlomyslné /Prohral jste, gavřilo Ardallionyxi.
 Pořad musíte popřehovat, pořad musíte sřidit...vy
 jeden ...
 Šroube...
 Vy jeden zkrachovaný sebevrah...Poskytl jsem
 vám pohostinství, ztloustl jste, přestali jste
 kašlat...
 ...Přece jen umru. Ale odejdu do ráje klidněji,
 když jsem zpražil vás. Vřlupku neřodpomejši
 a neřvulgárnějši všednosti !

Ippolit

Gena

Ippolit

Gena

Ippolit

Varja

Adelaida Ma oči jen pro něho!

Alexandra Vist' mu na rtech, hltá každé jeho slůvko,

Lizaveta Ale kdybys jí řekl, že ho miluje, bude ohen na stěse!

Jepančín /krčí rameny/Co dělat, je to osud!

/sluha spustí hrací stroj /

S p o l e e n s k ý v e č í r e k .

Služebnictvo upravuje prostor k slavnostnímu večírku, Všude vládně škrobenost. Postupně se scházejí hosté. Aglaja s Myski- nem stojí stranou.

Jepančín A vlastně co na tom? Knize je přece znamenitý chlapík.

Lizaveta Nesmysl.

Jepančín Konec konce je tu i jméno, naše rodové jméno a všechno to v očích společnosti může vypadat jako snaha o povznesení roňového jména.

Lizaveta Je přece idiot, který zhořla nic neví o společnosti a nemá v ni žádné postavení.

Jepančín Ano, společnost. Společnost je společnost. Ale přitom má knize jisté jmění.

Lizaveta Komu ho člověk může ukázat a vůbec, co s ním? Copak jsme si pro Aglaju přáli takového muže? /sedí v houpacím křesle/ Víte, že čekáme hosty? Aglaja

Myškin /houpe Aglaju/ Ano, jsem pozvan.

Aglaja

Nechtěla jsem se s nimi prít. Vždycky jsme patri-
li k středním kruhům, proč se máme vtrát
mezi tu elitu ?

Myškin

Poslyšte, Aglajo, zda se, že se o mě bojíte,
abych se nezkoupal... před tou společností ?

Aglaja

Že se bojím ? O vás ? Proč bych se o vás měla
bat ? I kdybyste si utržil ostudu... Je vlastně

škoda, že umíte slušně vejít do místnosti. Kde
jste se tomu naučil ? Dokážete slušně vypít šá-

lek čaje, když se na vás budou všichni upřeně
dívat ?

Myškin

/starostlivě/Myškin, že ano.

Aglaja

To je škoda. Aspon tedy rozbijte čínskou vázu,
je velmi vácná. Prosim vás, rozbijte ji, mamá se

přede všemi rozpláče. Pěkně se rozmachněte, jak
to máte ve zvyku a rozbijte ji.

Myškin

Sednu si od ní co nejdál, děkuji, že jste mě
upozornila.

Aglaja

Tedy se obávejte, že se budete mocně rozhánět
rukama./Najednou vybuchne / A vůbec, abyste

věděli, rozpovídáte-li se o své náklonnosti
k oslům nebo, že svět spasi krása, skvěle se

sice pobavím, ale vickrát mi nechodte na oči !
Dosed jsem se nebál a teď mam strach. Urcitě se

Myškin

rozhovorem... a snad rozbiju i vázu... snad upadnu

na hladké podlaze nebo něco podobného, protože
takové věci se mi už přihodily...

/Aglaža se zamračí/redějí vůbec nepřijdu...

Bože! On nepřijde! A všechno se porádá kvůli

němu!

Dobrá, tak tedy přijdu, přijdu. Chápu, že se...

o me bojíte...nehávejte se, prosím...a mam - z to-
ho strasnou radost... Jste takové dítě. Jak pře-
krásně umíte bit, Aglažo!

/ z nenadálého pocitu / A nebudete mi jednou...
vyčítat moje dnešní hrubá slova?

Ne, určité ne. /Aglaža se usměje, pak opustí
knížete a zapojí se mezi hosty /

Hlas lokaje: Kníže Lev Nikolajevič Myškin ...

/projde salómem, všichni jej upěnlivě pozorují;
kníže se klání, libá ruce, až konečně dosáhne
své židle v koutě /

/mimo prostor salonu se suse směje, až se zakucká/
/všichni púsobně piji čaj, s pohledy upřenými na

Myškina/
Předěšle noci došlo v jednom hostinci k podivu-
hodné vraždě. Dva starí známi, dokonce přátelé,

si vypili čaj a šli spátspolečně do jednoho pokoje.
Jeden z nich si však všiml u druhého stříbrných
hodinek na zlaté, perličkami vyřivane šňůrce.
Ten člověk nebyl zloděj.Poctivec, a ne chudý.

Точкѣ

Ипполит

Мышкин

Мышкин

Аглажа

Мышкин

Аглажа

Ale hodinky se mu tak zalibily, tak ho zláskaly, že
 nakonec neodolal. Vzal nůž a když se jeho přítel obra-
 til, zezadu se k němu připlížil, rozmáchl se, zvedl
 oči k nebi, pokrtil se : Bože, odpusť mi a pak
 podržl přítele jako berana...
 A co vražda Zemaninových ? Podle nálezů objevených
 nástroj a šest lidí povražděných v hole nepřítel-
 nosti. A obhajce ? Prý : "Je zcela přirozené, že mé-
 mu klientovi v jeho bídě přišel do hlavy nápad zavraž-
 dit šest lidí, komu by to na jeho místě nenapadlo?"
 Tockij Zločinci přibývá a jenom proto, že jsme zrušili
 trest smrti.
 Belokonská Měl by se obnovit.
 Baron Je to dokonce nutné.
 Všichni Ano...
 Myskin /neodolá nutkání / Ne, ne...promiňte...myslim, že
 se mylíte. Zabijet za vraždu je nepoměrně větší
 trest než sam zločin. Zabijet podle rozsudku je
 mnohem strašnější než vražda. Viděl jsem totiž
 popravu, ve Francii, v Lyonu.
 Belokonská /podívá se lornou / Všichni ?
 Myskin Ne, stínají.
 Belokonská To je asi křiků? /zavolala Belokonské / Trvá to chvílenku.
 Tockij Člověka položil na stroj, sjezdě široký nůž, hlava
 odskočí...

Ten zločinec byl už v letech, nebojácný a silný.
Když vystupoval na popraviště, byl bílý jako krída
a plakal / stále vzrušeněji / Cožpak tohle je možné ?
Nikdy jsem nemyslí, že by strachy mohl plakat dos-
pály člověk. Rouhají se duši ! Prikázání zní :
Nezabíješ a za to, že zabil, mají zabít i jeho ?
Ne, to se nesmí !

Uklidněte se, milý příteli !

/ k děravě / Co je sám ? Nezávěrněji takhle jeho
zachvaty ?

/ k Jevančinnovi / Opravdu, je roztomilý !

viděl jsem to před půl rokem, víte, mám to pořád
před očima, pětkrát se mi o tom zdálo... Nejhrozněj-
ši není bolest, ale vědomí, že už za hodinu, za
deset minut, za půl minuty, za vteřinu, teď ! Duše
opustí tělo a nebudeš už víc člověkem. A víš to

s naprostou jistotou. Ano, nejhrošší je ta jistota.
Přivedte vojáka a postavte ho v bitvě před jícen
děla. Strkajte ! On stále ještě bude doufat. Ale
přečtete témuž vojákovu neodvolatelný rozsudek
smrti a on se rozpláče. Ne, takhle se nesmí
jednat s člověkem !

Ach, bože můj !

/přiskoci ke knižeti, ještě včas ho zachyti do
náruče /

Myškin

Lockij

Lizaveta

Bělokonská

Myškin

Lizaveta

Aglaja

/divoce, nelidsky vykřikne, zmltá se v křečích /
Idiot. /Hosté se rozcházejí /

Jako ženich je nemožný, a bohudk, že to tak dopadlo.
Nejraději bych všechny ty lidi vymnala a jeho tu
nechala. Ano, takový je to člověk !

Je vám už líp, Lve Nikolajeviči ?

Musíte doprovodit Aglaju, přece vás o to žádala.

Ja bez Aglaji... musím jí vidět !

Nuže, pojďte...

Ano... kam ?

/sase se směje / K Nastasje Filippovně.
K Nastasje Filippovně !

Sjednala jsem si s ní schůzku.

To není možné.

Aglaja mlňuje jako žena, jako člověk, a ne jako
odtaživý duch, kniže.

Myskin

Hlasy

Lizaveta

Aglaja

Kolja

Ippolit

Myskin

Aglaja

Myskin

Ippolit

Myskin

Aglaja

Myskin

Ippolit

Rogozin /zámkné dveře/ V celém domě není teď nikdo, jen my

čtyři. /Nastasja Filippovna mlčky vstane na uvíta-

nou ; Aglaja usedne, pak též Nastasja. Myskin a

Rogozin stojí. Dlouhá pauza. Nakonec Aglaja tvrdě

a zpríma pohledne do očí Nastasje Filippovně /

Víte přece, proč jsem si s vámi dala schůzku.

/suse, usečně/ Ne, nevím.

Víte... ale děláte, že nechápete.

K čemu by to bylo?

Chcete využít mého postavení... že jsem ve vašem

bytě..

Svým postavením jste vlna vy, ne já ;

Držte jazyk na uzdě. Nepřísla jsem s vámi bojovat

touto váší zbraní...

Prísla jste bojovat ? Představte si, já myslela,

že jste přece jen... důvtipnější.

/obě na sebe hledí s netajenou zlobou /

/ovládne se / Špatně jste mi rozuměla. Nepřísla

jsem se s vámi... přit. Chci vám odpovědět na vaše

dopisy. Litovala jsem knížete Lva Nikolajeviče hned

první den, když jsem ho poznala, a také potom, když

jsem se doveděla, co všechno se zběhlo na vašem

večírku. Bylo mi ho líto proto, že je takový prosto-

mýslný a uveril, že by mohl být šťasten... s ženou...

Aglaja

Nastasja

Aglaja

Nastasja

Aglaja

Nastasja

Aglaja

Nastasja

Aglaja

Rogozin

takové povahy. Mé obavy se splnily. Nemohla jste
ho milovat. Utrápena jste ho a opustila; Nemohla
jste ho milovat, protože jste příliš hrdá, ne
jediná... ani to ne... jste až k šílenství sobecká.
Mohla jste milovat jediné svou hanbu a utkvělou
myšlenku na to, že se vám ublížilo.
Kdyby byla vaše hanba menší, byla byste o to nes-
ťastnější... Strázně jsem se kvůli knížeti trápila
a zlobila... Rekl mi pak, že vás už dávno nemiluje,
že k vám ctili jenom lítost. Ještě vám + musím
řici, že jsem se nikdy v životě nesečkala s člově-
kem, který by se mu vyrovnal ušlechtilou prostotou
a nekoněnou důvěřivostí. Uhodla jsem z jeho slov,
že každý, komu se zamane, může ho oklamat. A on
každému odpustil. A právě pro tohle jsem si ho za-
milovala /zarazil se / Rekla jsem vám všechno, snad
už konečně chápete, co od vás chci ?
/tiše / Možná. Ale řekněte to sama.
/hňvivě / Jakým právem jste si dovolila psát mi
dopisy ? Kdo vás prosil, abyste prostředkovala
naše námluvy ? Proč se mezi nás vtíráte? Napřed jsem
myslila, že mi ho chcete zprostit, že chcete,
abych ho opustila. Teprve později jsem pochopila,
oč vám jde. Myslela jste si, že děláte nějaký
vznešený čin... Proč se konečně neprovdáte za člo-
vka, který vás tak miluje ? Ve nad slunce

Nastasja
Aglaša

jasněji proč! Když jste si vzala Rogožina, co zbude
 z vaší pohany? Jste zahálčeka...
 Nastasja A vy nejste zahálčeka?
 Aglaja /zachvěje se nenávistí / jak se opovážujete takhle
 se mnou mluvit?
 Nastasja Patrně jste se přeslechla. Jak jsem s vámi mluvila?
 Aglaja Když jste chtěla být počestnou ženou, proč jste
 tenkrát Tockého neopustila... bez... divadelního
 výstupu?
 Nastasja Co vite o mém postavení, že se mě odvažujete soudit?
 Aglaja Vím, že jste nešla pracovat, ale odešla jste s bo-
 hácem Rogožinem, abyste si mohla hrát na padlého
 anděla...
 Nastasja Dost! Pochopila jste mě asi tak, jako... panská
 Derži Alexejevny.
 Aglaja Je to patrně poctivě děvče a živi se svou prací.
 Proč chováte takové opovržení k panské?
 Nastasja "Mechovám opovrženi k práci, ale k vám, když mluví-
 te o práci.
 Aglaja Když byste chtěla být poctivá, šla byste dělat
 prádleny. /Obě povstanou, blede, městi se pohledem/
 Myskin / Aglajo přestane!
 Nastasja Tak se na ni podívejte, podívejte se na tu milost-
 sládku! A já ji měla za anděla... Vite proč
 jste sem přišla? Máte strach, a proto jste přišla!
 Aglaja Strach? Z vas?

Nastasja Ze me ! Chcete se na vlastni oči přesvědčit, zda
me má raději než vás, protože strašně zárlite...

Aglaja Rekl mi, že vás nenávidí...

Nastasja Lžete! Nemůže mě nenávidět a nemohl to říci! Myslíte
jsem si, že jste chytřejší a dokonce hezčí... Nuže,
vezměte si svůj poklad... divá se na vás a nemůže se
vzpamatovat... vezměte si ho a ihned odejděte! Ale
ihned ! Klese na zídli, oči plně slz; pak se
upřeně zahledí na Aglaju/ Nebo když chce, já mu
hned poručím, slyšíš, poručím a on to opustí a zůs-
tane se mnou a také si mě vezme a ty poběžíš domů
sama. Chceš ? Chceš ? /křičí jako rozumu zbavená /
Myslelas, že pro tě potěšení půjdu s Rogozinem
honen k oltáři ? Před, hned, před tebou křiknu : Jdi
přč, Rogozine ! a kníže ti řeknu : Vzpomeň si,

cos mi sibi říkával! Bože můj ! Proč jen jsem se před
nimi tak ponížila ? Copak já jsem sam neujistovala,

kníže, že půjdeš za mnou, at se stane cokoli, že
mě máš rád, že mě nikdy nepustíš ? A já od tebe
utekla, jen abych ti dala volnost, ale teď nechci !
Proč se mnou jednala jako s pobehlicí ? Před, když
mě potupila, i ty se odvrátíš a odejdeš s ní ? Bud
potom proklet, že jsem uvěřila v tebe jediněho.

Jdi, Rogozine, jsi tu zbytečný ! /ukáže na knížete/
Divejte se na něho ! Jestli ke mně okamžitě nepřistou-
pi, nezvolí si mě a tebe neodmítne, pak si ho

vezmi, dávám ti ho, nepotřebuju ho !
 /obě jako pomatené zírají na knižetě/
 / k Aglajě, ukazuje na Nastasju/Což je to možné!
 Vždyť je... tak nešťastná !
 /zasťe si rukama tvář/Ach, bože můj ! /Vyběhne,
 kniže se vrhne za ni, ale Nastasja ho oběma rukama
 obejmě/
 Nastasja /strhá, znetvořená tvář/ Za ni ? Za ni ? /v bez-
 vědomí mu klese do náruče /
 Myskin /položí ji do křesla a stane nad ní v tupém vyčká-
 vání/
 Rogozin /vezme sklenici s vodou a postříká ji obličej/
 Nastasja /probere se, okamžik nic nechápe, pak se vrhne
 ke knižeti/Můj! Můj! hrda slečinka odešla ?
 /hystericky se směje / Já ho té slečince chtěla
 dát /smich / 'dál prý, Rogozine ! /
 /smich /
 Myskin /něžně hledí Nastasju F. po vlasech /
 Rogozin /pozorně se na oba zadívá, vezme kloubek a vyjde/
 Darja Káta Pasa
 Ippolit
 /přistoupí k Nastasjě a počnou ji oblékat do
 svatebního /
 V chrámu bylo opuštěno žně, zrovna takové žně
 /ukáže na Nastasju /, ale nebylo řečeno, že si
 zaslouží poct a vážnosti. I když je teď neviná,
 mohou všechny její příhody oprávnovat její

nesnesitelnou, ďabelskou pýchou, její drzé, chamtivé sobectví ?

Myškin

/ustoupil stranou, za pomoci kellerů a Ferdýščenků se stroji ke svatbě /Ano, máte pravdu, ale...

Ippolit

Zaslouhuje soucitu ? /ušklíbne se / "něl jste snad právo ze soucitu k ní a pro její potěšení ponížit Aglaju ?

Myškin

Ano, ano, máte pravdu !

Nastasja

/nafednou se vytrhne "arje, rozběhne se / Tam...

schoval se v zahrádě... viděla jsem ho / třese se,

knize jí obejmě / Rogozin... v noci mě zabije !

/knize jí pohladí, Darja se jí opět chopí a pokraču-

je ve strojení /

Myškin

/ k Ippolitovi, ztlumí hlas / ještě nikdy nikomu jsem

to neřekl... ale já nesnáším tvář Nastasji Filippov-

ny... bojím se její tváře... ona je... silná!

Nastasja

/opět se vytrhne Darje, wrhne se ke knížeti,

objímá mu nohy / Co to dělám ! Co to

s sebou dělám ! / knize jí zvedne, něžně jí pohladí

po vlasech ; ona se usměje, Darja se jí chopí

a zdobí jí brillianty /

Ippolit

Ale co to děláte ? Zeníte se ze strachu ? A dokonce

bez lásky ?

Myškin

O ne, miluji ji, z celé duše ! Vždyt je to... dítě!

O, vy nic nevíte.

Ippolit /zle/ A současně jste užítoval o své lásce
i Aglaju ?
Myskin Ó ano, ano !
Ippolit Mluvíte obě ?
Myskin Ó ano, ano ! Keller se podíval na hodinky, přešel
k Nastasje, nabídl ráme/
Nastasja Jsem bleďá jako mrtvola/udělá několik kroků,
vykřikne, dav se rozestoupí, ona se vrhne k Rogo-
žinovi / Zachran mě ! Odvez mě ! Kam chceš !
Rogozin /uchozí jí do naruče, utíká s ní, pak jí položí
na svou postel, představí paravan, vezme knihu,
v ní je už a zmizí za paravaneu /
Ippolit A vy, kniže, co vy ?
Myskin Ano, ano, máte pravdu, ach, cítím se vinen !
Ippolit /vykřikne/Coak to stačí ropak stačí zvolat:
Jsem vinen ? Ach ta vaše návní víra!Ta vaše návní
pokora, ta vaše návní láska k blížnímu/rozkaš-
le se a vyjde / !
Rogozin /opatrně otevře dveře a pokyne knižeti /

Rogozin /dotkne se Myškinova lokte, polohlasem/Lve Nikolaje-
vici! Pojd kamarade, potrebuju te. /Zahrozí na knize-
te, aby šel zticha/ Ahi podomek nevi, že jsem se
vrátil.

Myškin A kde je....Nastasja Filippovna ?

Rogozin /domalu, věh! / Je...tady.

Myškin Kde ?

Rogozin /upřene se zadíva na knížete/ Sedni si, posedime
chvíli.

Myškin Rozžeňni svicku . /vstane, šepťá, chvěje se po

celém těle / Rogozine! Kde je Nastasja Filippovna?

Rogozin /šeptne a kvrne k závěsu / Tam.

Myškin /šeptne / Spi ?

Rogozin /zahledí se na něj upřene /Tak tedy už pojdme !

/zaváhá/ Jdi !

Myškin /za závěsem / Je tu tma.

Rogozin /za závěsem / Je vidět.

Myškin /za závěsem / Vidim sotva...postel.

Rogozin /za závěsem / /tiše / Jdi trochu blíž.

/chvíle ticha /

Rogozin /za závěsem/ Pojdme. /Oba vyjdou, opat usednou

na židle proti sobě / Koukam, že se celý třeseš,

Lve Nikolajeviči, skoro tak, jako tenkrát před

záchvatem. Ani nevím, co bych si s tebou počal.

/ s námaňou, kvěne k závěsu / To ty ?
 Rogozin /sklopí oči a zaseptá / To ..já.../chvilje ticha /
 Protože, kdybys ted dostal záchvat a kritičel, mohl by
 to z ulice nebo ze dvora někdo slyšet a poznaji,
 že v bytě někdo je. Budou klepat, přijdou...
 Myskin Prve jsem se ptal podomka na Nastasju Filippovnu.
 On už tedj vi...
 Rogozin Ze tu byla přes noc nevi nikdo. Vesli jsme potichu,
 jako s tebou. Myslel jsem, že nebude čtit - ale
 kdez i Šeptá, jde po špíčkach, šaty si nadzvedla,
 aby nešustěly, sama mi na schodech prstem hrozi - to
 tebe se porád tak bála..
 Myskin Pockej, a coted, co ted chceš d-lat ?
 Rogozin Porád se třeseš, nelibis se mi...Přes noc ted budem
 spolu. Jina postel krom tamě tu není...Sundám
 z pohovek polštáře a ustelu sem, vedle ni, pro nás
 oba. Když přijdou, začnou hledat a prohlížet, hneďka
 ji uvidi a vnesou. Tak at tu leži vedle nás..
 Myskin /horlivě / Ano, ano !
 Rogozin Nepřiznat se a nenechat ji vynesť.
 Myskin Rozhodně ne ! Ne, ne, ne!
 Rogozin Jakj jsem si řekl, hochu, že ji nikomu nevydám.
 Vis, bojím se, je dusno, bude tu zápach. Citiš zápach?
 Myskin Možná, nevím. K ránu jistě bude.
 Rogozin Přikryl jsem ji voskovanyň plátnem, dobrým americkým

voskovanym plátnem. A přes plátno prostěradlem.
A kolem jsem postavil čtyři odzátkované lahvičky
sublimátu, protože, bratře, ten zápach... Copak ?
Nemůžeš vstát ?

/koka / Nohy mi selhaly... to je od strachu, znám
to... až strach přejde, vstanu...

/začne chystat lužko a blaboli / Počekj, usteln,
hned si lehneš... a já s tebou... a budem poslouchat...
protože, hochu, ještě nevim... /uloži knížete, sam
ulehne vedle něj, ruce založí za hlavu / ...protože,
bratře, dneska je horko a zápach... okna otevřít se
bojím, ale matka má korenáče plné kytek, sponstu
kytek a ty tak krásně voní... ale mohli by se
dovtipit... podomek je zvědavý

To je.
A co koupit květiny a celou ji obložit řidze
myslim, kamaráde, že nám ji bude v těch kytičkách
lito.

Postlouchej... poslouchej... čím jsi to udělal ?
Nozem ? Tim nozem ?

Tim. Vzal jsem ho ze zamčené zásuvky rano, před
čtvrtou... To je divné... nuž zajel na dvapalce, primo
pod levý prs... ale krve vyteklo na kosiili nějvš
půl lžičky, víc ji nebylo...

Myškin /hrozně vzrušen / To, to, to, to, já vim...vnitřní

krvácenti...někdy není ani kapka...To když se bodne

primo do srdce.

Rožžin Slyšís ? /ulekaně se posadí / Slyšís ?

Myškin /stejně polekaně / We !

Rožžin /začne se smát /

Myškin /vyskočí v úleku, pak se sklání nad Rožžinem, těžce

oddychuje a prohlíží si ho ; potom její hlady, jako

by její laskal a uklidňoval/

/Odněkud zezdola zvonek ; Zvonek důrazněji. Kroky.

Bouchání na dveře pokoje /

K o n e c